

**ZDRUŽENIE DYCHOVÝCH HUDIEB
SLOVENSKA
&
MESTO TVRDOŠÍN**

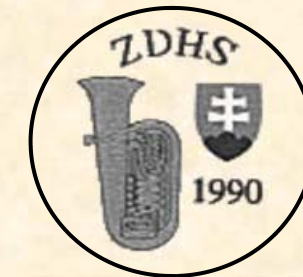
**Vás pozývajú
na**

ODBORNÝ A SPOMIENKOVÝ SEMINÁR

**k storočnici narodenia
nestora slovenskej dychovej hudby**

KAROLA PÁDIVÉHO

Združenie Dychových hudieb Slovenska

Karol Pádivý

**Spomienkový seminár venovaný 100. výročiu narodenia hudobného
skladateľa Karola Pádivého**

(Zborník príspevkov a dokumentov)

Program seminára:

- Zahájenie, privítanie, aktivity ZDHS k storočnici
- Témy zo života Karola Pádivého a spolupráce s DH
- Rozbor diela Karola Pádivého s ukázkami s orchestrom ZUŠ Považská Bystrica
- Nahrávky a štúdium diel Karola Pádivého - ukážky
- Karol Pádivý a jeho odkaz mládeži
- Osvetový ústav v živote Karola Pádivého
- Spomienky na prácu pri naštudovaní a koncertnom predvedení diel Karola Pádivého
- Spomienkové vystúpenia účastníkov seminára
- Záverečný propagačný koncert z diela Karola Pádivého - Na brehoch Oravy, Mutěnická, Pochod textilákov - DO ZUŠ Považská Bystrica na Dychfeste 2008

Lektori:

Mgr. A. Hudec - hudobný skladateľ,
Jozef Žižlavský - dirigent, Ludvík Soukup - dirigent,
Peter Kopunič - čestný člen predstavenstva ZDHS, Jozef Král' - dirigent,
Ján Jamriška - hudobný skladateľ a predseda ZDHS.

**Podujatie realizované s finančným príspevkom z grantového programu MK SR.
Zmena programu vyhradená !**

16. august 2008

Spoločenská sála Mestského kultúrneho strediska

TVRDOŠÍN

vydalo: Združenie dychových hudieb Slovenska, jún 2011
jazyková úprava, anglický preklad: Mgr. Karolína Vytykačová
grafická ilustrácia: Mgr. Miroslava Kozárová
zostavil: Ing. Peter Belavý

Obsah

	Strana
Anotácia	3
1. K storočnici Karola Pádivého, rozbor diela, Adam Hudec	4
2. Skladby Karola Pádivého, Adam Hudec	8
3. Karol Pádivý v spomienkach a dokumentoch, Jaroslav Pádivý	10
4. Storočnica Karola Pádivého v Trenčíne	10
5. Príhovor predsedu ZDHS, Ján Jamriška	11
Príspevky zo seminára	
6. Karol Pádivý v rozprávaní vojenského kapelníka a hudobníka, Jozef Žižlavský	12
7. Z pera najdlhšie slúžiaceho trenčianskeho kapelníka, Ludvík Soukup	16
8. Spomienky na Karola Pádivého, Peter Kopunič	18
9. Karol Pádivý a môj vzťah k jeho tvorbe s dôrazom na jeho tvorbu pre mládežnícke a detské orchestre, Jozef Král	20
10. Moje spomienky na Karola Pádivého, Milan Žákovíc	21
Dokumenty súvisiace s dielom a životom Karola Pádivého	
11. Hudobný fond udeľuje „Cenu Karola Pádivého“	22
12. MAESTRO O MAESTROVI alebo J. Praveček o K. Pádivom, Adam Hudec	24
13. Štvrtstoročie od úmrtia Karola Pádivého, Adam Hudec	26
14. 150 rokov dychovej hudby na Slovensku, Adam Hudec	28
15. Od prvých krokov po úspechy na medzinárodných festivaloch, Michal Bróska (Dychový orchester ZUŠ Považská Bystrica na seminári hrá ukážky skladieb K. Pádivého)	30
16. Muzikantské tradície Bošáckej doliny, J. Mičkovíc-Predných	32
17. Päť „P“ Slávnostnému stretnutiu dychových hudieb v Dolnej Cerekvi, Adam Hudec	33
18. Z histórie Pádivého Trenčína, Adam Hudec, Ivo Veliký	34
19. Fotodokumentácia	45
20. Záverečné slovo zostavovateľa zborníka, Peter Belavý	51

Školenie dirigentov asi v roku 1958. V strede sedia Karol Pádivý a Jindřich Praveček.

Záverečné slovo zostavovateľa zborníka

Vážení priaznivci dychovej hudby!

Pri príležitosti stého výročia narodenia Karola Pádivého vychádza táto publikácia venovaná jeho životu a dielu. Vychádza s oneskorením preto, lebo bolo potrebné uverejnené informácie preskúmať a overiť. Ku čitateľovi sa takto dostáva dokument, ktorý okrem príspevkov zo seminára uskutočneného v Tvrdošine v roku 2008 obsahuje aj ďalšie dokumenty týkajúce sa života a diela Karola Pádivého.

Vďaka patrí prednášateľom, ktorí sa na seminári podelili o svoje poznatky, zážitky a osobné spomienky spojené s Karolom Pádivým, ako aj autorom ďalších príspevkov, ktoré sú v tomto zborníku. Osobitne však chcem zdvihnúť prínos pánov Mgr. Adama Hudeca a Iva Velikého. Obaja nezávisle na sebe spracovali históriu jednotlivých ročníkov Pádivého Trenčína a z ich materiálov vznikol rozsiahly príspevok, ktorý je v tomto dokumente. Žiaľ, pán Ivo Veliký už nie je medzi nami.

Ďakujem Mgr. Jaroslavi Pádivému, ktorý súhlasil, aby fotografie z jeho knihy Karol Pádivý v spomienkach a dokumentoch mohli byť použité v tomto zborníku. Fotografie dotvárajú obraz o významnom skladateľovi a dobe, v ktorej žil.

Ak pri čítaní nájdete nezrovnalosti v údajoch, budete mať námietky alebo by ste chceli niečo doplniť, dúfam, že si svoje názory a poznatky nenecháte pre seba, a že aj s vašou pomocou budeme môcť tento dokument skvalitniť.

Verím, že si nenecháte pre seba ani ďalšie poznatky o dychových hudbách, skladateľoch, kapelníkoch a hudobníkoch, ktoré môžu slúžiť ako podklady pre publikáciu o dychovej hudbe na Slovensku, ktorú má ZDHS v pláne zostaviť.

Peter Belavý, Považská Bystrica, jún 2011

Od roku 1941 Karol Pádivý učil a dirigoval veľký dychový orchester v textilnej fabrike Thiberghien a syn v Trenčíne (neskôr Merina).

V roku 1943 hudba z Thiberghienky zastupovala vojenskú hudbu pri vojenskej prehliadke.

Anotácia

V r. 2008 uplynulo 100 rokov od narodenia Karola Pádivého - najvýznamnejšieho hudobného skladateľa, hudobného teoretika, dirigenta a pedagóga v oblasti dychovej hudby na Slovensku. Jeho viac ako 120 vynikajúcich skladieb pre dychové orchestre je hraných dodnes nielen na Slovensku, ale aj v Čechách, Rakúsku, Nemecku a inde vo svete, väčšina skladieb je vydaných na nosičoch. Vo svojej tvorbe využíval námety z bohatej a krásnej folklórnej tradície slovenských regiónov – najmä okolia Trenčína, ako aj ďalších regiónov, v ktorých pôsobil (Rumunsko - Sedmohradsko). Bol neúnavným propagátorom a iniciátorom vydávania hudobnej literatúry. Okrem vlastných publikácií – Náuky o hudobných nástrojoch, Inštrumentácie pre sláčikové a tanečné orchestre, Inštrumentácie pre dychové orchestre (v spoluautorstve s Jindřichom Pravečkom), Metodiky hry na hudobné nástroje, inicioval vydanie vzdelávacích a propagačných publikácií mnohých ďalších autorov.

Karol Pádivý sa narodil v r. 1908 v Dolní Cerekvi v Čechách. Mladosť Karola Pádivého je spojená s vojenskými hudbami (Jihlava, Sibiu - Rumunsko, Trenčín). Po absolvovaní vojenskej služby sa usadil a so svojou rodinou žil v Trenčíne. Významným obdobím pre rozvoj dychovej hudby bolo jeho pôsobenie v kultúrnych ustanovizniach v Martine a v Bratislave v rokoch 1952 -1962. Počas celého jeho pôsobenia na Slovensku bol zanietým organizátorom festivalov a hudobného života dychových hudieb, nositeľom vysokej úrovne skladateľského a interpretačného umenia, šíriteľom kvalitnej hudby v radoch hudobnej verejnosti. Po tomto velikánovi slovenskej dychovej hudby je pomenovaný najvýznamnejší festival dychových orchestrov na Slovensku - Pádivého Trenčín.

Združenie dychových hudieb Slovenska pri príležitosti storočnice od narodenia Karola Pádivého zorganizovalo seminár s rozborom a ukázkami diela tohto významného skladateľa, príspevkami jeho priateľov a propagátorov jeho diela. Zborník okrem príspevkov prednášateľov obsahuje aj ďalšie dokumenty týkajúce sa života a diela Karola Pádivého (zoznam skladieb, prehľad držiteľov ceny Hudobného fondu pomenovanej po K. Pádivom, históriu festivalov Pádivého Trenčín, fotodokumentáciu).

Annotation

It was 100 years in 2008 since Karol Pádivý was born – he was the most important music composer, music theorist, conductor and pedagogue in the scope of brass music in Slovakia. His 120 compositions for brass orchestras are still played not only in Slovakia but also in Czech Republic, Austria, Germany and all over the world. Almost all his compositions were recorded. The topics of rich and beautiful folklore tradition of Slovak regions was often used as inspiration in his works – especially of the Trenčín area, but also from the other regions in which he lived (Romania – Transylvania). He was a tireless promoter and initiator of publishing music literature. Except his own publications – The doctrine about musical instruments, The instrumentation for string and dance orchestras, The instrumentation for brass bands (in co-authorship with Jindřich Praveček), The methodology of playing the musical instrument, he initiated the release of educational and promotional publications of numerous other authors.

Karol Pádivý was born in 1908 in Dolní Cerekvev, Czech Republic. The youth of Karol Pádivý is connected with military music bands (Jihlava, Sibiu – Romania, Trenčín). After finishing the military service, he settled down and lived in Trenčín. His activities in the cultural institutions in Martin and Bratislava in 1952 – 1962 represented a significant period for the development of brass music. Throughout his work in Slovakia he was a passionate organizer of festivals and musical life of brass bands, a representative of the high level composing and interpretative art and a propagator of high-quality music among general public. The most important festival of brass orchestras in Slovakia – Pádivý's Trenčín (Pádivého Trenčín) – is named after this giant of Slovak brass music.

The Association of Brass-Band Music of Slovakia (Združenie dychových hudieb Slovenska), organized the workshop with the analysis and extracts of the work of this great composer in occasion of the centenary of his birth. Besides the contributions of lecturers, the miscellany contains other documents concerning life and work of Karol Pádivý (list of compositions, overview of Music Fund prize holders – named after Karol Pádivý, the history of Pádivý's Trenčín, photo documentation).

K storočnici Karola Pádivého

Rozbor diela

Mgr. Adam Hudec, hudobný skladateľ, čestný predseda ZDHS

Dnes budeme hovoriť o najvýznamnejšom hudobnom skladateľovi, hudobnom teoretikovi, dirigentovi a pedagógovi v oblasti dychovej hudby na Slovensku – ktorým je Karol Pádivý.

Najlepšie by o svojom otcovi vedel porozprávať jeho syn Juraj Pádivý, mal sem prísť, avšak je vážne chorý. Tento týždeň mi telefonoval, ospravedlňuje sa a všetkých vás pozdravuje.

Karol Pádivý sa narodil 10. 9. 1908 v Dolnej Cerekvi pri Jihlave. V rokoch 1923-25 chodil do Vojenskej hudobnej školy v Jihlave, kde sa zdokonaľoval v hre na baskridlovku a husle. Ako 17-ročný odchádza do rumunského mesta Sibiu – pôsobí tu vo vojenskej hudbe 3 roky do roku 1928. V Sibiu okrem Karola Pádivého pôsobili aj ďalší významní skladatelia. Autor prvej slovenskej opery Kováč Wieland – Ján Levoslav Bella a prof. Gierlich.

K tomuto obdobiu sa Karol Pádivý neskôr vracia v skladbách: Rumunské tance (1953) – 1. Sarba, 2. Hora, 3. Hategana, a taktiež v pochode Spomienka na Sibiu (1937).

Časť tohto pochodu si teraz vypočujeme v podaní DO ZUŠ z Považskej Bystrice, viacnásobného víťaza súťaže Pádivého Trenčín, ktorý diriguje Michal Bróska. Sibiu - Marsch, alebo Spomienka na Sibiu.

ukážka č. 1: Sibiu - Marsch

Karol Pádivý sa ako 21-ročný vracia do Trenčína, kde doslúžil základnú vojenskú službu - 2 roky hrá vo Vojenskej hudbe Trenčín (1929-31) a od roku 1931 sa natrvalo usadil v Trenčíne. Tu sa oboznamuje s hudobným životom Trenčína, s bohatou hudobnou tradíciou trenčianskeho regiónu, a najmä so slovenským folklórom, ktorý bohato využil vo svojej neskoršej tvorbe. O tom však neskôr.

Karol Pádivý napísal okolo 120 skladieb, z nich mnohé žijú dodnes v dychových hudbách nielen na Slovensku, ale aj v Čechách, v Rakúsku i Nemecku. Jeho skladby vyšli vo viacerých vydavateľstvách – v Čechách vo vydavateľstve Bärenreiter, v Rakúsku v Kliment Verlag i Adler Musikverlag, v Nemecku vo Wertach Verlag a ďalších vydavateľstvách.

Jeho tvorba by sa dala rozčleniť do viacerých blokov.

V prvom bloku by som spomenul jeho skladby tradičných foriem dychovej hudby – ako sú pochod, polka, jednoduchý valčík, mazurka či kvapík.

Z pochodov treba spomenúť najmä Pochod textilákov – tento super pochod je známy v celej Európe (keď na nejakom seminári či workshope v západnej Európe hovorím o slovenskej dychovej hudbe, samozrejme, spomeniem Karola Pádivého a pridám, že to je ten, čo napísal Textilaku – Marsch, tak hneď všetci vedia, o koho ide). Avšak on napísal aj veľa ďalších dobrých pochodov, napr. pochody Defilé, S odvahou napred, Do zbrane, Pri trenčianskej bráne, Zvuky fanfár – všetky tieto pochody boli napísané v roku 1941, ďalej to boli pochody Gräffinger, Rehák, Lesu zdar, v r. 1951 napísal veľmi hraný ľahučký Slovenský pochod, o rok neskôr to bol pochod Spomienka na Trenčín, v r. 1957 Trnavský pochod, potom to bol Pochod z Budišína, pochod Signál a v r. 1963 napísal aj Smútočné pochody č.1., 2., a 3.

Pochod Vlasti zdar je oficiálnym pochodom protokolárnych ceremónií pri nástupoch vojenských jednotiek i pri vítaní hostí u prezidenta SR.

Z poliek Karola Pádivého treba spomenúť najmä polky Júlia (1957), Ruženka (1941), Dúbravská a Lesnícka polka (1950), polka Škovránok (1954), Basová polka (1962), Prebudenie (1962).

Najznámejšie sú však dve polky, z ktorých časti si teraz vypočujeme. Najskôr to bude Mutěnická polka z roku 1963. Poprosím orchester....

Karol Pádivý mal veľmi priateľský vzťah s hudobníkmi z Kubry. Na fotografii je folklórny súbor z roku 1948. Veľa hudobníkov učil Karol Pádivý.

Dychová hudba z Kubry v roku 1927.

Vydavateľstvo Stožický v Bratislave vydalo pieseň a valčík Hraj, muziko, hraj.

Karol Pádivý v čase svojho sobáša.

Vojenská hudba koncertovala aj v Trenčianskych Tepliciach. Karol Pádivý na fotografii stojí piaty sprava.

Po odchode do civilu Karol Pádivý hrával v rôznych orchestroch. Na fotografii je jeho tanečný orchestr.

Karol Pádivý bol v tridsiatych rokoch dirigentom hasičskej hudby. Fotografia je z majálesu na trenčianskej Brezine (kiosku).

ukážka č. 2: Mutěnická polka

Keďže Karol Pádivý bol milovníkom dobrého vína a v Mutěniciach na Morave také výborné víno majú, venoval im Karol Pádivý túto veľmi peknú polku.

Dobré víno však nemajú len na Morave, ale aj na Slovensku, napr. vo Vajnorochoch pri Bratislave. Pre túto obec napísal Karol Pádivý krásnu jednoduchú polku s názvom Vajnorská polka, z ktorej časť si teraz vypočujeme.

ukážka č. 3: Vajnorská polka

Keď budem pokračovať vo vymenovávaní jednoduchých skladieb Karola Pádivého, treba spomenúť niekoľko kvapíkov, napr.: Hurá kvapík (1957), Oheň (1957), Dvaja kováči (1962), Veselé preteky (1962), a jedna z jeho posledných skladieb z roku 1965 – kvapík Pozor na vlak.

Karol Pádivý ďalej skomponoval niekoľko veľmi ľúbivých mazuriek, ako napr. Elenôčka (1954), Súčanská mazurka (1957), Rozmarná mazurka (1958) alebo Starodávna (1962).

Valčíky u Karola Pádivého rozdeľujeme na obyčajné a koncertné valčíky. Z tých jednoduchých valčíkov treba spomenúť valčík Zas príde leto (1942), Víla (1942) a jeden z najhrávanejších valčíkov s názvom Pre moju najmilšiu. Zrejme Karol Pádivý venoval tento veľmi pekný valčík svojej mame. Tento valčík vyšiel v notách v Nemecku i v Rakúsku a často je zaradený ako povinná skladba na ME dychových hudieb.

Úvodnú krásnu melódiu valčíka Pre moju najmilšiu si teraz vypočujeme.

ukážka č. 4a: Pre moju najmilšiu

V tejto skladbe v Triu je okrem peknej melódie aj zaujímavé riešenie v inštrumentácii, pre dychovú hudbu veľmi neobvyklé. Po 32 taktov Triu má 1. krídlovka 8 taktov pauzy a melódiu hrá len 2. krídlovka! Pamätám si, že ako 10-ročného chlapca, keď som hral v dychovke 2. krídlovku, ma poriadne prekvapilo, keď som zrazu zostal sám hrať melódiu. Karol Pádivý má aj vo viacerých iných skladbách takéto nečakané geniálne riešenia inštrumentácie. My si teraz spomínané Trio vypočujeme.

ukážka č. 4b: Pre moju najmilšiu

Vráťme sa teraz opäť k životnej púti Karola Pádivého. V roku 1931, po ukončení vojenskej služby, začína Karol Pádivý pôsobiť ako dirigent DH súkenárskeho závodu Tiberghien Fils (neskôr závod Merina) v Trenčíne. Tento orchestr mal pod jeho vedením 50 členov, po niekoľkých rokoch sa vypracoval na reprezentačné teleso, patriace medzi najlepšie na Slovensku. Z tohto orchestra neskôr vznikli 2 dychové hudby.

Po skončení 2. svetovej vojny vyvíjal pod názvom Dychový orchestr Merina bohatú koncertnú činnosť, až do odchodu Karola Pádivého do Hronskej Dúbravy v r. 1947.

Karol Pádivý napísal okrem jednoduchých valčíkov aj viacero koncertných valčíkov, napr. Amantirea (1937), Ilonka (1950), Pre radosť (1953), Melancholický valčík (1958), Fašiangový valčík (1963) a taktiež krásny koncertný valčík – Na brehoch Oravy (1955).

Karol Pádivý je – dá sa povedať – pokračovateľ kompozičnej činnosti geniálneho českého skladateľa Júlia Fučíka (1872 – 1916). J. Fučík – podľa mňa najlepší skladateľ všetkých čias v oblasti dychovej hudby – skomponoval veľa geniálnych pochodov, predohier, ale aj koncertných číslovaných valčíkov.

K. Pádivý si zrejme veľmi dobre preštudoval Fučíkove skladby, spôsob kompozície, formy i inštrumentácie pre dychový orchestr a do svojho valčíka Na brehoch Oravy preniesol všetko to pozitívne. Skomponoval síce ťažký, avšak krásny 9-minútový koncertný valčík.

DO z Považskej Bystrice vám zahrá tento skvelý valčík popoludní na Dychfeste, teraz vám z neho zahrá dve ukážky. Prekrásny začiatok skladby a časť valčíka č.3.

ukážka č. 5: Na brehoch Oravy – koncertný valčík

Postupne sa od jednoduchých skladieb Karola Pádivého dostávame k zložitejším a závažnejším skladbám. Také sú určite jeho intermezzá. Napísal ich viacero, buď sú to samostatné skladby, alebo sú súčasťou rôznych súít.

Sú to napr.: Jarné intermezzo (1957), Na rakete (1962), Valčíkové intermezzo s názvom Motýle (1963), Lúčne kvety (1963), I., II., a III. suita.

V prvej – tzv. Mládežníckej suite - sú 3 skladby s názvami – Ráno na dedine, V útulku a 3. časť má názov Na ihrisku. Karol Pádívý napísal túto suitu v roku 1961.

Z 3.časti tejto suity – intermezza Na ihrisku – si teraz vypočujeme dve ukážky: začiatok a kúsok zo stredu skladby. Toto náročné intermezzo má charakter Tarantelly. Posúďte sami.

ukážka č. 6: Na ihrisku

Pokračujeme stručne v životnej púti Karola Pádívého. Z Hronskej Dúbravy odchádza do Martina, kde pôsobí v Matici slovenskej ako hudobný referent, potom dochádza z Trenčína do Bratislavy, kde 10 rokov pôsobil na Osvetovom ústave. V spomínaných inštitúciách urobil obrovský kus práce pre rozvoj slovenskej dychovej hudby. O týchto jeho aktivitách však vie viac jeho súputník, dlhoročný tajomník ZDHS Peter Kopunič, ktorý vám to podrobnejšie priblíži v nasledujúcom príspevku tohto seminára.

Karol Pádívý bol typ človeka, ktorý sa nikdy neuspokojil s dosiahnutým. Dokresľuje to aj skutočnosť, že ako 53-ročný diaľkovo absolvoval štúdium kompozície na bratislavskom konzervatóriu. Jeho skladby zo 60-tych rokov majú už znaky skutočného majstra kompozície, ako sú napr.: Prelúdiu a fúga, veľmi náročná Intráda a tanec z r. 1965, či Rušaj, junač Tatier – predohra na tému revolučnej piesne z r. 1848. (Mimochodom – z tejto skladby som urobil vítáciu fanfáru, hranú ako protokolárna hudba pri vítaní prezidentov a hostí na Slovensku.)

Karol Pádívý napísal aj niekoľko tancov – už spomínaná Intráda a tanec, alebo Dva tance – Sousedská a 2. slovenský tanec, ďalej 4 sovietske tance (z toho boli často hrávané Lezginka a Gopak).

Najznámejší je Slovenský tanec č. 1 z r. 1955. Využíva v ňom typickú slovenskú melodiku, rytmiku i harmóniu. Keďže ste ho skoro všetci hrávali, zahráme vám z neho len 3 krátke ukážky.

ukážka č. 7: Slovenský tanec č. 1

K. Pádívý nepísal len náročné skladby, ale aj úplne ľahučké – a to zámerne, pre začínajúcich hráčov dychových hudieb, aby sa na nich naučili hraniu v dychovom orchestri. Také sú napr.: Prvá polka, Prvý valčík a čardáš z r. 1952, taká je aj detská suita s názvom Hráme sa na muzikantov - s časťami Polka, Valčík, Šotyš a Pochod z r. 1962. Geniálnym počínom K. Pádívého bolo napísanie Zborovej školy pre dychovú hudbu v r. 1953. Rok predtým napísal tzv. Rozsvičky a-mol, B-dur, C, D a F-dur. Tieto inštruktívne skladby pre deti a mládež boli v 50.-70. rokoch 20. storočia základnou literatúrou pre dirigentov dychových hudieb vychovávajúcich nových hudobníkov.

Prejdime teraz k jednému z najvýznamnejších kompozičných počínov Karola Pádívého. Už som spomínal, že veľmi intenzívne študoval slovenský folklór, najmä trenčianskej oblasti – v Dolnej Súči, v Drietome, v Kubre a inde – a tieto folklórne prvky pretavil do svojich mnohých skladieb, zmesí, folklórnych fantázií a pod. Tu treba spomenúť najmä rozsiahle folklórne fantázie, ako napr. Sobášne piesne z Hostia (1958), 16-minútovú fantáziu Okolo Súče (1950), Kubranské veselie (1957), 13-minútovú fantáziu s názvom Starý náš (1949), Hore Váhom, dolu Váhom (1942), Sobášna (1941), Sedliacka (1941) a taktiež Súčanské čardáše.

Folklórny obraz Súčanské čardáše z r. 1953 je dodnes jednou z najhranejších skladieb Karola Pádívého. Využil v nich folklór súčanskej doliny s typickým frázovaním synkop, ktoré sa nikde inde na Slovensku nepoužíva, len v Súči.

Teraz si vypočujeme niekoľko úsekov zo Súčanských čardášov.

ukážka č. 8: Súčanské čardáše

Karol Pádívý bol náročný na iných, no taktiež najmä na seba. Typické preňho bolo, že nikdy nebol spokojný s tým, čo napísal. Bývalí členovia PH Trenčín by mohli rozprávať, ako často k nim chodieval, donekonečna si nechal prehrávať a overovať svoje inštrumentácie a kompozície, vylepšoval ich a niektoré jeho skladby majú aj dve-tri verzie, pretože ich stále prerábala a vylepšoval.

Jednou z jeho najlepších, kompozične najzrelejších skladieb je jeho Predohra k slávnosti z r. 1957. My si teraz vypočujeme viacero úsekov z tejto 9-minútovej vynikajúcej koncertnej skladby:

- úvod Predohry k slávnosti je v pomalom tempe s krásnou harmóniou
- potom nasleduje Vivace, hlavná téma symfonického charakteru
- v č. 6 je vedľajšia téma melodického charakteru

1. Októbra 1928 Karol Pádívý narukoval do Trenčína. Bol príslušníkom vojenskej hudby 17. pešieho pluku. Na fotografii je sediaci – štvrtý zľava.

Prvou skladbou, ktorú Karol Pádívý napísal v Trenčine, bola polka To bylo v máji.

Rukopis polky Na rozlúčenou. Zachoval sa iba jeden hlas.

Nie je isté, či rumunská armáda nosila šable, ale v každom prípade pre fotografovanie to bola atraktívna dekorácia.

V Rumunsku hrával Karol Pádivý v rôznych hudobných zoskupeniach. Napríklad pozaunové kvarteto.

- po ďalšom toku hudby prichádza rozvedenie skladby, v ktorom harmonicky i inštrumentačne ide vyslovene už o symfonickú hudbu, podobnú hudbe E. Suchoňa (zhodou okolností tiež narodeného v r. 1908)
- po dození pomalšej časti Moderato, v repríze v č. 22 sa opäť vracia k hlavnej téme z úvodu, ale tentoraz skvelo inštrumentačne prepracovanej v rýchлом tempe
- po motivickej práci medzi č. 25 až 28 prichádza majestátne záverečné spomalenie, orchester hrá naplno slávnostnú hudbu spĺňajúcu všetky kritériá skvelej skladby.

ukážka č. 9: Predohra k slávnosti

Aj keď sme počuli len úseky tejto skladby, mohli ste si urobiť obraz o kvalitách kompozičnej a inštrumentačnej práce Karola Pádivého. Je to jednoducho skvelý skladateľ slovenskej dychovej hudby, jeho hudba ho prežila, je hraná dodnes a verím, že tomu tak bude i v budúcnosti.

Pred záverom môjho príspevku je potrebné povedať o Karolovi Pádivom ešte niekoľko informácií o posledných rokoch jeho života. Od roku 1962 pôsobil ako pedagóg na LŠU v Trenčíne a od roku 1964 v Dome kultúry a vzdelávania v Trenčíne ako vedúci oddelenia LUT - až do svojej predčasnej smrti 25. 9. 1965. Na jeho pohrebe sa zúčastnilo množstvo hudobníkov zo Slovenska, ale aj z Čiech a Moravy.

Na záver som si nechal ešte jednu aktivitu Karola Pádivého. V roku 1954 vyšla v Martine kniha, ktorú napísal spolu s jedným z najvýznamnejších českých skladateľov dychovej hudby – Jindřichom Pravečkom. Kniha má názov Inštrumentácia pre dychovú hudbu. Je to priekopnícke dielo v tejto oblasti – nebojím sa povedať – európskeho významu!

Karol Pádivý bol, je a navždy pre mňa zostane najvýznamnejším skladateľom dychovej hudby na Slovensku.

Ako poslednú skladbu môjho príspevku o Karolovi Pádivom si vypočujeme jeho najznámejší pochod, ktorý poznajú v celej Európe, a to Pochod textilákov.

Ďakujem Dychovému orchestru ZUŠ z Považskej Bystrice a jeho dirigentovi Miškovi Bróskovi za skvelé predvedenie ukážok diel K.Pádivého. A ďakujem vám všetkým za pozornosť.

ukážka č. 10: Pochod textilákov

SKLADBY KAROLA PÁDIVÉHO

Mgr. Adam Hudec, hudobný skladateľ, čestný predseda ZDHS, 1990

- Op. 1 Amantirea, koncertný valčík, 1937
- Op. 2 Spomienka na Sibiň, pochod, 1937
- Op. 3 Hraj, muziko, hraj, valčík, 1937
- Op. 4 O láske snívam, anglický valčík, 1937
- Op. 5 Mám ja krásne dievčatko, foxtrot, 1937
- Op. 6 Veliteľ Zamaroczy, pochod, 1937
- Op. 7 Snáď si spomínate, tango, 1937
- Op. 8 Zbohom, signoro, talianske tango - serenáda, 1938
- Op. 9 Príde leto zas, valčík, 1938
- Op.10 Defilé, voj. pochod, 1941
- Op.11 S odvahou napred, voj. pochod, 1941
- Op.12 Do zbrane, voj. pochod, 1941
- Op.13 Ruský pochod, pochod, 1941
- Op.14 Pri trenčianskej bráne, pochod, 1941
- Op.15 Zvuky fanfár, pochod, 1941
- Op.16 Sedliacka, konc. fantázia na ľud. pieseň, 1941
- Op.17 Sobášna, konc. fantázia na ľud. pieseň, 1941
- Op.18 Ruženka, polka (autor neznámy - inštrumentácia), 1941
- Op.19 Dobrú noc, tango, 1942
- Op.20 Hore Váhom, dolu Váhom, folklórny obraz, 1942
- Op.21 Rehákov pochod, pochod, 1942
- Op.22 Uspávanka, uspávanka, 1942
- Op.23 Zas príde leto, valčík, 1942
- Op.24 Gräfinger, pochod, 1942
- Op.25 Víla, valčík, 1942
- Op.26 Lesu zdar, pochod, 1949
- Op.27 Starý náš, folklórny obraz, 1949
- Op.28 Pochod textilákov, pochod, 1949
- Op.29 Zdar distribúcii, pochod, 1950
- Op.30 Okolo Súče, fantázia na ľud. piesne, 1950
- Op.31 Ilonka, koncertný valčík, 1950
- Op.32 Lesnícka polka, polka, 1950
- Op.33 Dúbravská polka, polka, 1950
- Op.34 Slovenský pochod, pochod, 1951
- Op.35 Dievča, čo robíš, slov. ľud. pieseň (inštrumentácia), 1952
- Op.36 Na dedine, suita, 1952
- Op.37 Prvá polka, polka, 1952
- Op.38 Prvý valčík, valčík, 1952
- Op.39 Čardáš, čardáš, 1952
- Op.40 Rozcvičky a-mol, B,C,D,F-dur, inštruktívne skladby, 1952

- Op.41 Inštruktívne skladby, inštruktívne skladby pre dychový orchester, 1952
- Op.42 Spomienka na Trenčín, pochod, 1952
- Op.43 I. suita pre dych. orch. (časti: Žatva, Ráno, Odpočinok, Záver), 1953
- Op.44 Pre radosť, koncertný valčík, 1953
- Op.45 Vajnorská polka, polka, 1953
- Op.46 Súčanské čardáše, folklórny obraz, 1953
- Op.47 Zborová škola pre dych. hudbu - škola, 1953
- Op.48 Sárba, rumunský tanec č.1, 1953
- Op.49 Hora, rumunský tanec č.2, 1953
- Op.50 Hategana, rumunský tanec č.3, 1954
- Op.51 Elenôčka, mazúrka, 1954
- Op.52 Inštrumentácia pre dych. hudbu - kniha o inštrumentácii (spolu s J. Pravečkom), 1954
- Op.53 Škovránok, polka, 1954
- Op.54 Intermezzo č. I., intermezzo, 1954
- Op.55 Slovenský tanec č. I., tanec, 1955
- Op.56 Na brehoch Oravy, koncertný valčík, 1955
- Op.57 Slniečko vychodí, slov. ľud. pieseň (inštrumentácia), 1955
- Op.58 Čo ja smutná robiť mám, slov. ľud. pieseň (inštrumentácia), 1955
- Op.59 Prečo si neprišiel, sedliacka (zmes ľud. piesní), 1955
- Op.60 Prelúdiium a fuga, koncertné skladby, 1956
- Op.61 Pre moju najmilšiu, valčík, 1956
- Op.62 Pri svätom Jáne, zmes ľud. piesní, 1956
- Op.63 Tancujem, tancujem, slov. ľud. piesne (inštrumentácia), 1956
- Op.64 Šotyš, šotyš, 1956
- Op.65 Melódia I., Melódia II., inštruktívne skladby, 1956
- Op.66 Stehlíček, valčík (autor neznámy - inštrumentácia), 1957
- Op.67 Trnavský pochod, pochod, 1957
- Op.68 Uhorská polka, polka (autor neznámy - inštrumentácia), 1957
- Op.69 V čiernom lese, polka (autor neznámy - inštrumentácia), 1957
- Op.70 Záhorácke pesničky, fantázia na ľud. piesne, 1957
- Op.71 Súčanská mazúrka, mazúrka, 1957
- Op.72 Kubranské veselie, folkl. obraz z Kubrej, 1957
- Op.73 Hurá, kvapík (autor neznámy - inštrumentácia), 1957
- Op.74 Jarné intermezzo, intermezzo, 1957

Fotodokumentácia

Fotografie a ich popis sú prevzaté z knihy Jaoslava Pádivého „Karol Pádivý v spomienkach a dokumentoch“.

Rodný dom Karola Pádivého, Dolní Cerekev č. 36

Prvým nástrojom, na ktorý sa učil Karol Pádivý hrať, boli husle. Fotografia je asi z roku 1918.

Ako 14-ročný sa Karol Pádivý stal elévom (učňom) vo vojenskej hudbe 30. pešieho pluku v Jihlave.

Strieborné pásmo:

Mestský dychový orchester Trenčín (J. Kala, *Cena za interpretáciu skladby pochodového charakteru*), DO mesta Békéscsaba (*Cena za pozoruhodnú prácu s mládežou*, Maďarsko)

Ozdobou festivalu boli mažoretky „Berišky“ z Karvinej.

XXVI. Pádívého Trenčín - Celoštátny festival veľkých dychových orchestrov s medzinárodnou účasťou - 15. a 16. september 2007

Zlaté pásmo Cum laude:

Kőrösparti Vasutas Koncert Fúvószenekar Békéscsaba (Szücs Csaba - *Cena za najlepší dirigentský výkon, Cena za pozoruhodný inštrumentálny výkon Miklós Csernov – barytón*), DO ZUŠ Považská Bystrica (M. Bróska, *Cena za dramaturgiu, Cena za pozoruhodný spevácky výkon - Natália Porubčinová*)

Zlaté pásmo:

Dychový orchester mesta Zlín (ČR, J. Bílý a R. Cíleček), Spojený DO ZUŠ Bojnice a SZUŠ Hradište (J. Baláž a V. Skaličan, dir. M. Galovec)

CELOŠTÁTNA SÚŤAŽNÁ PREHLIADKA DETSKÝCH A MLÁDEŽNÍCKYCH DYCHOVÝCH HUDIEB S MEDZINÁRODNOU ÚČASŤOU pri príležitosti 100. výročia narodenia Karola Pádívého - 12. až 14. september 2008

Program Pádívého Trenčína bol zameraný iba na koncert k storočnici K. Pádívého – účinkoval DO Májovák Ostrava, a seminár, ktorý viedol Aleš Podaril. ZUŠ Trenčín dostala prepožičané pomenovanie ZUŠ Karola Pádívého. Celoštátna súťažná prehliadka nefigurovala pod názvom Pádívého Trenčín na zásah mesta, ktoré má zaregistrovanú ochrannú známku na názov „Medzinárodný festival veľkých dychových orchestrov Pádívého Trenčín“ (doplnený rokom, v ktorom sa festival koná). Prehliadka bola propagovaná aj v tlači ako osobitná časť, nesúvisiaca s Pádívého Trenčínom.

Účinkujúce orchestre a hodnotenie:

Dychový orchester mladých Košice (P. Schürger):

Cena za najlepší výber a prevedenie skladby Karola Pádívého, Cena za najlepšiu dramaturgiu prehliadky, Čestné uznanie primátora mesta Trenčín za najlepšiu interpretáciu skladieb Karola Pádívého.

Spojený dychový orchester ZUŠ Bojnice a SZUŠ Akord Hradište (J. Baláž a V. Skaličan):

Cena za najlepší inštrumentálny výkon - J. Hepner, Cena za príkladnú spoluprácu pri vytvorení veľkého dychového orchestra Hornonitrie - Jozef Baláž a Vratislav Skaličan.

Mládežnícka dychová hudba R. Hečka Dolná Súča:

Cena za najlepší výber a prevedenie skladby žijúceho slovenského autora v skladbe A. Hudeca Tanečná ouvertúra

Mládežnícka dychová hudba Tótkomlós (J. Kresméri, Maďarsko):

Cena za pozoruhodný prínos pre dychovú hudbu v práci s mládežou

Mládežnícky dychový orchester Bánovčanka Bánov (J. Kozár):

Cena za najlepší spevácky výkon prehliadky - speváckam v skladbe Svet lásku má

Dychová hudba Prakovčanka Prakovce (p. Vojtilová):

Cena za pozoruhodný prínos dychovej hudby v práci s mládežou, Cena mesta Trenčín

Mládežnícky dychový orchester Topolanček Topolčianky

Op.75 Júlia, polka (autor neznámy - inštrumentácia), 1957

Op.76 Kvapík, kvapík (autor neznámy - inštrumentácia), 1957

Op.77 Oheň, kvapík (autor neznámy inštrumentácia), 1957

Op.78 Predohra k slávnosti, predohra 1957

Op.79 Ranný pozdrav, valčík, 1957

Op.80 Melancholický valčík, koncertný valčík, 1958

Op.81 Na ihrisku, intermezzo, 1958

Op.82 Sobášne piesne z Hostia, fantázia na ľud. motívy, 1958

Op.83 Rozmarná mazúrka, mazúrka

Op.84 Pochodová knižka, zostavil K. Pádívý Osveta - Martin, 1958

Op.85 Rušaj, junač Tatier, predohra na tému revol. piesne (text: Št. Fajnor) 4 verzie, 1960

Op.86 Mládežnícka suita, suita (časť: Ráno na dedine, V útulku, Na ihrisku), 1961

Op.87 Padlým hrdinom, smútočný pochod, 1962

Op.88 Na našej dedine, pochod, 1962

Op.89 Na rakete, intermezzo, 1962

Op.90 Hráme sa na muzikantov, detská suita (časť: Polka, Valčík, Šotyš, Pochod), 1962

Op.91 Dvaia kováci, kvapík (autor neznámy - inštrumentácia), 1962

Op.92 Dva tance, 1. Sousedská, 2. Slovenský tanec, 1962

Op.93 Basová polka, polka (autor neznámy - inštrumentácia), 1962

Op.94 Veselé preteky, kvapík, 1962

Op.95 Passo - doble, passo - doble, 1962

Op.96 Pozdrav z Budišína, pochod, 1962

Op.97 Prebudenie, polka, 1962

Op.98 Signál, pochod, 1962

Op.99 Starodávna, mazúrka (autor neznámy - inštrumentácia), 1962

Op.100 II. suita, suita (časť: Honička, Hra s panenkami), 1962

Op.101 Štyri sovietske tance, tance (časť: 1. Sviati mesiac - ruská ľudová, 2. Gandzia-ukrajinská ľudová, 3. Lezginka - gruzínsky tanec, 4. Gopak), 1962

Op.102 Tarantella, tarantella pre symfonický orchester, 1962

Op.103 Tri ľudové piesne, ľud. piesne - inštrumentácia (Vychodí slniečko, Čože ľudia rieknu, Aj, jaj, jaj), 1962

Op.104 III. suita pre dych. orch., suita (časť: Prelúdium, Serenáda, Do kolečka), 1963

Op.105 Intermezzo č.2, intermezzo, 1963

Op.106 Motýle, valčíkové intermezzo, 1963

Op.107 Fašiangový valčík, koncertný valčík, 1963

Op.108 Záhorácky tanec, tanec, 1963

Op.109 Lúčne kvety, intermezzo, 1963

Op.110 Mutenická polka, polka, 1963

Op.111 Smútočný pochod č.1, smútočný pochod, 1963

Op.112 Smútočný pochod č.2, smútočný pochod, 1963

Op.113 Smútočný pochod č.3, smútočný pochod, 1963

Op.114 Lastovičky, valse brilante (intermezzo), 1965

Op.115 Pozor na vlak, kvapík (hudob. žart), 1965

Op.116 Intráda a tanec, koncertná skladba, 1965

Okrem vlastných kompozícií, inštrumentácií skladieb neznámych autorov a úprav ľudových piesní Karol Pádívý inštrumentoval aj skladby iných autorov pre dychový orchester, napr. T. Andrašovan: Na slatinskom moste, L. Berka: Šenkvičké tance, M. Schneider - Trnavský: Ružičky, F. Prášil: Oravské piesne, A. Langer: Lhké prsty, K. Elbert: Krasojazdkyňa, A. Lieskovský: Na hojdačke, P. Stopka: Merinačka, K. Valečka: Lístoček z brezy a Neklopaj večer môj milý, G. Dusík: Ružičky červené a Láska okolo blúdi, K. Elbert: Čo koho do toho, A. Lieskovský: Múdrejší ustúpi, a mnohé ďalšie skladby a piesne.

P. S. Ak by mal k zoznamu skladieb K. Pádívého niekto doplňujúce informácie, prípadne určité konkrétne námietky alebo opravy, budeme veľmi radi, keď sa nám spoločne aj s vašou pomocou podarí skompletizovať dielo K. Pádívého. Vaše pripomienky k danej problematike zašlite písomne na adresu ZDHS. Ďakujeme.

zo zdrojov mesta Trenčín

Karol Pádivý v spomienkach a dokumentoch

Kniha vydaná v júni 2008 pri príležitosti stého výročia narodenia Karola Pádivého obsahuje skladateľov podrobný životopis, spomienky rodinného charakteru, spomienky jeho priateľov a obdivovateľov, mnoho originálnych dokumentov, fotografií, notového materiálu a tabuľkovo spracovaný podrobný zoznam diela Karola Pádivého. Autorom knihy je syn Karola Pádivého, Jaroslav Pádivý.

Jednotlivé kapitoly s príznačnými názvami opisujú životný osud K. Pádivého. Prvou z nich je Rodný kraj, 2. Jihlava, 3. Sibiu, 4. Trenčín I., 5. Hronská Dúbrava, Martin, 6. Bratislava, 7. Trenčín II., 8. Dielo Karola Pádivého. Kniha je prvým pokusom o popísanie problematiky života a diela najvýznamnejšieho skladateľa slovenskej dychovej hudby.

Knihu si môžete zakúpiť v Kultúrno-informačnom centre v Trenčíne na Sládkovičovej ulici a vo vybraných kníhkupectvách v meste Trenčín.

Storočnica Karola Pádivého v Trenčíne

Trenčín v septembri žil hneď niekoľkými podujatiami. Druhý septembrový víkend, 13.-14. 9. 2008, patril všetkým priaznivcom dychovej hudby. Mesto Trenčín zorganizovalo **27. ročník** celoslovenského Festivalu veľkých dychových orchestrov s medzinárodnou účasťou. Zvuky dychovej hudby rozozvučali pódia na Mierovom i Štúrovom námestí. Tento ročník bol výnimočným, pretože v septembri uplynulo **100 rokov od narodenia Karola Pádivého**. Trenčania sú hrdí na tohto významného skladateľa a propagátora dychovej hudby, čomu zodpovedal i bohatý scenár tohto podujatia:

- Vystúpenie dychových hudieb na Mierovom a Štúrovom námestí
- Premenovanie Základnej umeleckej školy v Trenčíne na Základnú umeleckú školu Karola Pádivého
- Odhalenie pamätnej tabule, umiestnenej na budove bývalej umeleckej školy na Palackého ulici
- Seminár na tému: Pedagogická a skladateľská práca Karola Pádivého (Metodika skupinového vyučovania hry na dychové nástroje, nedokončené pedagogické dielo Karola Pádivého, spojené s praktickými hudobnými ukážkami)
- Pomenovanie novooodovzdaného detského ihriska na Sihoti – Pádivec (jún 2008)
- Vydanie publikácie KAROL PÁDIVÝ v spomienkach a dokumentoch (jún 2008)
- Slávnostný koncert z diela Karola Pádivého v KaMC OS SR (Dom armády)
- Pietna spomienka na cintoríne pri hrobe Karola Pádivého
- Monstrekonzert na Mierovom námestí v Trenčíne

Festival bol dôstojnou oslavou významu diela a prínosu Karola Pádivého, ako aj vhodnou príležitosťou znova pripomenúť túto osobnosť trenčianskej i ostatnej širokej verejnosti. Cieľom podujatia bola taktiež propagácia slovenskej dychovej hudby, ktorá má viac než 150-ročnú tradíciu a je súčasťou slovenského kultúrneho bohatstva.

Bronzové pásmo:

DO J. Poschla Prešov (J. Doležal a M. Olejarník),

Nižšia kategória

Zlaté pásmo:

DO Podbrezová (P. Šiansky, *Cena mesta Trenčín*)

Bronzové pásmo:

DO Brezno (I. Sýkorka)

Malé dychovky:

Trenčianska dvanásťka Trenčín (*Cena za najlepšiu malú dychovku*), Nemšovanka Nemšová, Bodovanka Krivosúd - Bodovka, Textilanka Trenčín, Drietomanka Drietoma, Bučkovanka Nové Mesto nad Váhom, Vlčovanka Horná Súča, Hradišťanka, Vlčnovjanka (ČR)

XXIII. Pádivého Trenčín - Festival dychových hudieb - 6. až 8. september 2002

Festival organizoval Mgr. Jaroslav Pádivý s podporou MsÚ Trenčín, ale bez účasti TnOS Trenčín a NOC Bratislava.

Na súťaži presvedčivo zvíťazil orchester z Považskej Bystrice. Na monstrekonzerte hrali iba moravské orchestre a zazneli na ňom Pádivého skladby Rušaj Junač (povinná skladba), Signál polka, Pochod textilákov a pochod Šli panenky - ako pozdrav zo spriaznených Čiech (*vybrané z článku Evžena Zámečníka – predsedu poroty*).

Zlaté pásmo Cum laude:

DO ZUŠ Považská Bystrica (M. Bróska)

Zlaté pásmo:

DOM ZUŠ Jeseník (F. Mech, T. Uhlíř), DO SOU Ostrava-Hrabůvka (J. Grussmann)

Strieborné pásmo:

DO (Společnost pro dechovou hudbu) Frýdek-Místek (A. Horáček)

XXIV. Pádivého Trenčín - Celostátny festival veľkých dychových orchestrov s medzinárodnou účasťou pri príležitosti 95. výročia narodenia Karola Pádivého a 50. výročia vzniku Vojenskej hudby Pozemných síl OS SR Trenčín - 5. až 7. september 2003

Účinkujúce orchestre:

MsDaSO Tótkomlós (J. Krcsméri, *1. miesto, Zlaté pásmo Cum laude*, Maďarsko), MeDO Kopřivnice (A. Hručánek, *Zlaté pásmo Cum laude*), DO Železiarne Podbrezová (P. Machajdík, *Zlaté pásmo*), DO Spojár Bratislava (A. Malík, *Strieborné pásmo*), MsDO Trenčín (J. Kala), DO mesta Brezno (I. Sýkorka).

Zvláštna cena za sólový výkon v hre na pozaunu - Václav Foldyna (70-ročný, DO Železiarne Podbrezová)

Malé dychovky:

Bodovanka Krivosúd - Bodovka, Bučkovanka Nové mesto nad Váhom, Opatovanka Opatová, Trenčianska dvanásťka Trenčín

Host' festivalu:

Posádková hudba Trenčín (L. Soukup, P. Apolen, M. Pospíšil)

XXV. Pádivého Trenčín - Medzinárodný festival dychových orchestrov - 16. až 18. september 2005

Zlaté pásmo Cum laude:

DO Majovák Karviná (ČR)

Zlaté pásmo:

DO mladých Košice (J. Novotný a P. Schürger, *Cena za najlepšiu dramaturgiu, Cena za najlepší interpretačný výkon Matej Marga – xylofón*), DO Železiarne Podbrezová (J. Král, *Cena za najlepšiu interpretáciu skladby K. Pádivého*)

XIX. Pádívého Trenčín - Medzinárodný festival dychových hudieb - 11. a 12. september 1993

Účinkujúce orchestre:

Laureáti festivalu - VSŽ Košice (J. Novotný), DK Prievidza (J. Kala), Stadtkapelle Calw (Nemecko). Ďalej sa zúčastnili DO J. Poschla Prešov (J. Doležal a M. Olejarník), Mestský orchester Trenčín (G. Príbel).

Hostia festivalu:

DO HS Zlín (ČR), Bauernkapelle St. Georgen Eistentadt (Rakúsko), Stadtkapelle Calw (Nemecko), Posádková hudba Trenčín (L. Soukup).

Malé dychovky:

Opatovanka Opatová, Kubranka Kubra, Váhovanka Zlatovce, Textilanka Záblatie

Detské a mládežnícke dychovky:

Komoranka Horná Súča

XX. Pádívého Trenčín - Celostátny festival veľkých dychových orchestrov s medzinárodnou účasťou - 6. až 8. september 1996

Zlaté pásmo Cum laude:

MsDO Trenčín (J. Kala - *Cena za najlepší dirigentský výkon, Cena primátora za najlepšiu interpretáciu skladby K. Pádívého, Cena za najlepšiu interpretáciu súťažného programu*)

Zlaté pásmo:

Kodurka Košice (J. Novotný, *Cena za najlepšiu interpretáciu povinnej skladby*), Mladá muzika Šardice (J. Ištvané)k

Strieborné pásmo:

ZUŠ Nová Dubnica (Š. Baláž a Vr. Hruboš, *Cena za najlepšiu dramaturgiu*), DO J. Poschla Prešov (J. Doležal, M.

Olejarník, A. Nahácky), Železiarne Podbrezová (P. Zaoral)

Bronzové pásmo:

Hudobná únia Cran-Gevrier (Francúzsko, J. Morlevat)

Hostia festivalu:

Posádková hudba Trenčín (A. Maděra), Posádková hudba Banská Bystrica

XXI. Pádívého Trenčín - Medzinárodný festival veľkých dychových orchestrov - 4. až 6. september 1998

Účinkujúce orchestre:

Javorina Stará Turá (J. Tomaník), Kodurka Košice (J. Novotný), Železiarne Podbrezová (P. Šianský), Mestský dychový orchester Trenčín (J. Kala), Sandrik Štós (P. Hartman).

Hostia festivalu:

FDO Škoda Mladá Boleslav (ČR, St. Horák a L. Haroš), DÜ Windhag - Rakúsko (H. Maderthmer), Hudba polície ČR (Zd. Samlík, J. Čaňo, J. Tesařík)

Malé dychovky:

Zedeanka Partizánske, Nadličanka Nadlice, Bučkovanka Nové Mesto nad Váhom, Nemšovanka Nemšová, Selčianka Banská Bystrica, Trenčianska dvanásťka Trenčín, Vlčovanka Horná Súča, Prievidžanka Prievidza, Stráňanka Strání (ČR), Stříbrňanka Kunovice (ČR).

XXII. Pádívého Trenčín - Medzinárodný festival dychových hudieb 8. až 10. september 2000

Vyššia kategória

Zlaté pásmo:

DO Kopřivnice (B. Hajdúšek - *Cena za dirigentský výkon, víťaz súťaže, Cena za dramaturgiu*, ČR), MsDO Trenčín (*Cena mesta Trenčín*), DO Békéscsaba (Maďarsko)

Strieborné pásmo:

DO Štramberk (ČR)

PRÍHOVOR PREDSEDU ZDRUŽENIA DYCHOVÝCH HUDIEB SLOVENSKA

Vážení účastníci a aktéri seminára,

už to tak býva, že pri významných jubileách, významných ľuďoch, ktorí zanechali vo svojej činnosti významné odkazy pre budúcnosť, organizujeme na ich počesť spomienkové semináre, konferencie, či kolokviá. Dnes sme sa tu v Tvrdošíne na Hornej Orave pri jednej takejto príležitosti, zišli. Práve v tomto roku, roku 2008 by sa dožil významný slovenský skladateľ, teoretik, dirigent a pedagóg, právom titulovaný ako „Nestor Slovenskej dychovej hudby“ svojich hypotetických 100 rokov. Preto Združenie dychových hudieb Slovenska ako ponovembrový odborný garant, nositeľ tradícií a organizátor ďalšieho úspešného rozvoja žánra dychovej hudby na Slovensku usporiadalo v rámci svojho najvýznamnejšieho podujatia „Dychfestu ZDHS 2008“ tento seminár, ako pripomienku na najväčšiu našu osobnosť pôsobiacu doteraz v oblasti žánra dychovej hudby. Je príznačné, že sa tento seminár koná na Orave, ku ktorej skladateľa viaže aj jeho kompozičná činnosť najmä v podobe jeho popredného diela, veľkého niekoľkodielného valčíkového intermezza s názvom „Na brehoch Oravy“, ktoré dnes aj na jeho počesť odznie v podaní jedného z najlepších veľkých dychových orchestrov na Slovensku, orchestra ZUŠ v Považskej Bystrici ako demonštračného orchestra tohto slávnostného seminára.

Myslím, že si Karol Pádívý zaslúži, aby všetci poznali, čo pre dychovú hudbu urobil, aké diela zložil, ako veľmi dychovú hudbu skvelými inštrumentáciami obohatil. Zaslúži si, aby najmä mladí ľudia počúvali, hrali, študovali jeho skladby, vnímali hudbu vo všetkých tónoch a farbách, a nechali sa tak jeho hudbou obohacovať. Túto myšlienku naplňa naše združenie osobitne pri pripomienke storočnice narodenia skladateľa, vo všetkých našich spolkoch dychových hudieb, repertoárovým zaradením aspoň jedného jeho diela, pri všetkých koncertoch, súťažiach a festivalových podujatiach po celý tento rok.

Chcel by som tento seminár obohatiť aj svojim osobným zážitkom zo stretnutia s majstrom Pádívým. Stalo sa mi to ako mladému ani nie štrnásťročnému účastníkovi „Súťaže tvorivosti mládeže“ v roku 1957 v Bratislave. Bol som študentom Vojenskej školy Jana Žižku v Moravskej Třebovej a aj hráčom sólistom na krídlovke v detskom orchestri „Švitorka“, ktorý viedol na škole skladateľ a pedagóg mjr. Jan Chromec, po svojom príchode z funkcie zástupcu veliteľa VHŠ a ktorého členom som bol až do odchodu do Vysoké vojenskej školy vo Vyškove v roku 1960. Po súťaži na ktorej som ako úplný mladík hral aj sólovú pasáž v jednej kantáte ma dirigent a vtedy aj môj jediný učiteľ pozval na hodnotiaci seminár, ktorý ako predseda poroty viedol práve Karol Pádívý. V dialógu oboch o výbere a náročnosti repertoáru pre detské a mládežnícke orchestre a jeho zvládnutia, som obdivoval najmä vecné a realistické argumenty oboch naslovovzatých odborníkov vo výchove mladej generácie žánra dychovej hudby. Dnes sa s ich všeobecnou platnosťou stretávam najmä v dielach, ktoré cielene komponovali a používali pri praktickej výchove v začínajúcich orchestroch detí a mládeže. Za takúto kategóriu som sa v tej dobe považoval aj ja. Pretože som potom až do roku 1970 pôsobil na školách i v práci ako dôstojník armády stále na Morave a v Čechách, stretával som sa viac s dirigentmi a odborníkmi na dychovú hudbu tam. Môj príchod na Slovensko sa uskutočnil až v júni 1970, čo bolo už vlastne 5 rokov po smrti majstra Pádívého, takže som sa viac osobne s ním nestretol. Toto jediné stretnutie, však na mňa zanechalo nezabudnuteľný dojem a poznačilo aj môj ďalší umelecký i skladateľský rast a záujem o prácu s mládežou i metodickú pomoc orchestrom dospelých.

Karol Pádívý sa síce nenarodil na Slovensku, narodil sa v Čechách, ale Slovensko mu prirástlo k srdcu. Nestáva sa často, že vzťah ku krajine v ktorej človek žije vyjadrí tým, že zmení svoje meno. Majster Pádívý tak urobil. Na Slovensku pôsobil a tvoril nie Karel, ale Karol. Najlepšie však vyjadril svoj vzťah ku Slovensku vo svojich skladbách. Ako vznešene rozvinul motívy slovenských ľudových piesní vo folklórnych fantáziách sa nedá popísať slovami. Započúvajme sa preto do tónov jeho skladieb, ktoré tu o chvíľu odznejú ako aj do rozprávania ľudí, ktorých jeho dielo očarilo.

Ján Jamriška – predseda ZDHS

Karol Pádivý v rozprávaní vojenského hudobníka a kapelníka

Jozef Žižlavský, kapelník VH Trenčín (1979 - 1986), inšpektor VH VVO

Dá sa povedať, že väčšinu diel Karola Pádivého poznám do detailov. Môj otec v r. 1922-23 slúžil v Jihlave, kedy Karol Pádivý ako žiak „mešťanky“ chodil do vojenskej hudobnej školy do prípravky a potom v r. 1924-1926¹⁾ ako riadny žiak. V Jihlave bolo sústredenie všetkých rakúsko-uhorských hudobníkov bývalej monarchie, kde sa títo triedili do jednotlivých hudieb štátov Malej dohody, ktorú tvorili štáty Juhoslávia, Rumunsko a Československo. V tejto dohode sa Československá armáda zaviazala k vyzbrojeniu Rumunskej a Juhoslovanskej armády a k vycvičeniu veliteľských kádrov do týchto armád. Hudby v Rumunsku a v Juhoslávii ostali prakticky na tých istých miestach ako boli za Rakúsko-Uhorska. Keď vznikla československá republika, jej armáda mala cca. 48 peších plukov, 4 horské pluky, 10 plukov hraničnej ochrany a všetky tieto pluky mali svoju hudbu. To hovorím preto, lebo ak takáto malá krajina mala toľko vojenských hudieb, koľko ich muselo byť v bývalej monarchii, keď siahala od severného Talianska po Ukrajinu a zaberala takmer celý Balkán.

Karol Pádivý po období strávenom v Jihlave odišiel do Rumunska, Sibiu. Mesto Sibiu bolo strediskom župy v južnom Sedmohradsku – Banát, bývalým hlavným mestom (predtým, než sa ním stala Bukurešť) a vojenskou pevnosťou na pahorku nad riekou Cibina. V okolí Sibiu bolo 10 nádherných kúpeľov, medzi nimi boli najobľúbenejšie Herkulove kúpele. V týchto kúpeľoch bola tradícia, že každý koncert musel začínať valčíkom Iona Ivanovičho (1848-1905) Valurine Dunarei (Dunajské vlny) a končiť valčíkom Spomienka na Herkulove kúpele Jána Pacovského (alias Johann Pazeller). Celé mesto a okolie žilo bohatým kultúrnym životom. Karol Pádivý na to rád spomínal, keď tam začala jeho tvorivá skladateľská činnosť.

Ja som sa prvýkrát stretol s majstrom Pádivým v roku 1938, keď som mal 5 rokov. V predvečer X. Vsesokolského sletu v Prahe páni Jozef Frýbort a Václav Horák tvorili reprezentačnú krojovanú dychovú hudbu za župu Masarykovu (oblasť Mor. Slovácka), a Karol Pádivý za župu Štefánikovu (oblasť Trenčína, Nového Mesta a Myjavu). Karol Pádivý venoval tejto zostave pochod Defilé, ktorý sa okrem iných pri pochode Prahou prezentoval a ja ako 5-ročný som v kyjovskom kroji v čele zostavy niesol mini symboly oboch žúp a pokúšal sa o „verbuňk“ a cifrovanie.

Keď sa otec rozhodoval čo so mnou po tom, čo som susedom porozbíjal všetky okná a otrhal hrušky zo záhrady, pán Pádivý bol v r. 1947 oslovený Jindřichom Pravečkom, ktorý sa stal novým kapelníkom Posádkovej hudby Brno a vytváral skúšobnú porotu pre talentové skúšky uchádzačov o prijatie do vojenskej hudobnej školy. Karol Pádivý sa ich zúčastnil ako sekretár poroty. Otec nezaváhal a išiel so mnou s kožou na trh. Obstál som, vtedy som K. Pádivému po moravsko-slovácky hovoril strýčku a on mi hovoril synku. Povedal mi: „Synku, dobrý to bolo“. A tak som v r. 1948 nastúpil do VHS v Prahe. Počas štúdia sme v každom ročníku testovali Zborovú školu K. Pádivého. On tam bol častým hosťom a získal veľa priateľov medzi hudobníkmi, skladateľmi a pedagógmi. Po presťahovaní VHS do Spišského Podhradia vznikla prvá rozhlasová produkcia z diela K. Pádivého v košickom rozhlase, ktorú zariadili Theodor Hirner a veliteľ školy Ján Šandrik. Inak VHS presťahovaním veľmi utrpela, lebo v Prahe neďaleko školy bolo známe Karlínske divadlo s Karlom Vlachom a o kúsok ďalej Rudolfinum, kam sme pravidelne chodili na skúšky Českej filharmónie a mali sme možnosť vidieť svetových dirigentov a instrumentalistov.

Karol Pádivý v roku 1943 založil vlastnú firmu na „obkladanie“ demižónov. Neskôr svoje podnikanie rozšíril na veľkoobchod so sklom a porcelánom. V r. 1947 presunul podnikanie do Hronskej Dúbravy. Ale on tam šiel aj z iného dôvodu. V Trenčianskych Tepliciach žil Andrej Bagar, ktorý bol riaditeľom Frontového divadla, ktoré zakotvilo v Trenčíne a ktoré bolo v 50-tych rokoch premenované na Armádne divadlo a neskôr na Vojenský umelecký súbor. Toto divadlo malo 20 členný orchester, z ktorého K. Pádivý vytvoril malý tanečný orchester, s ktorým pri budovaní Trate mládeže zabezpečoval kultúrne akcie pre takmer 50 000 mladých ľudí skoro z celej Európy. Organizačné zabezpečenie v Hlavnom štábe brigád riadili B. Toman a E. Sýkora. Pádivý popri svojej práci v podniku v Hronskej Dúbrave spolu s Bart. Urbancom a Zd. Mikulom organizoval osvetovú a vzdelávaciu činnosť na stanovištiach: Ša-

XVI. Pádivého Trenčín - Celoslovenský festival veľkých dychových orchestrov na počesť Karola Pádivého - 14. až 16. september 1984

14. 9.

Koncert Mestského dychového orchestra Trenčín (G. Príbela a M. Véber) na Mierovom námestí.

1. súťažný koncert v sále MsKaSS, na ktorom účinkovali:

Mestský dychový orchester PKO Žilina (P. Bienik, *2. miesto a Cena za objavnú dramaturgiu*), DO DK ROH Dubnica nad Váhom (Š. Baláž, *3. miesto*), DO ZK ROH ZDA Partizánske (M. Škúci a I. Kopáčik), DO OB Ivanka pri Dunaji (J. Martinkovič).

15. 9.

Promenádný koncert na Mierovom námestí, účinkovali dychové orchestre zo Žiliny a Ivanky pri Dunaji.

2. súťažný koncert, na ktorom účinkovali:

DO ZK ROH n. p. Chemlon Humenné (A. Hrubovčák, *1. miesto, Cena za najlepšiu interpretáciu skladby Karola Pádivého*), Robotnícky dychový orchester pri MKS Medzev (F. Kuruc, *Cena za interpretáciu skladby s mládežníckou tematikou*).

Koncert hosťa festivalu v Trenčianskych Tepliciach, Dychového orchestra Májovák z Karvinej (K. Bria), koncert barokovej hudby na nádvorí hradu v podaní členov Posádkovej hudby Trenčín a Klubu spoločenského tanca ZK Odevných závodov. Koncert hostí na nádvorí hradu - Mestský dychový orchester z Herrenbergu (NSR) - najstarší dych. orchester v NSR, Dychový orchester bane Miechowice (PLR, dir. J. Sloszyk).

16. 9.

Seminár a vyhodnotenie súťaže, koncert barokovej hudby na krytých schodoch na Hradnej ulici, koncert hostí v Trenčianskych Tepliciach - Dychové orchestre z PLR a NSR.

Galakonzert na hrade, na ktorom účinkovali: Mestský dychový orchester Trenčín, Dychový orchester Májovák z Karvinej a spojené víťazné orchestre na monstrekoncerte.

XVII. Pádivého Trenčín - Celoslovenský festival veľkých dychových orchestrov - 18. až 20. september 1987

Účinkujúce orchestre:

DK Dubnica nad Váhom (J. Žižlavský, *hlavná cena*), Mestský dychový orchester Trenčín (G. Príbela, *Cena za najlepšiu interpretáciu povinnej skladby*), ZK ROH ZDA Partizánske (I. Kopáčik, *Cena za najlepšiu interpretáciu skladby sovietskeho autora*), DO ZK ROH Chemlon Humenné (A. Hrubovčák, *Cena za najlepší inštrumentálny výkon*), Spojár Bratislava (Zbyněk Kubáček, Jozef Holoubek), VSŽ Košice (J. Novotný), Mestský dychový orchester PKO Žilina (P. Bienik).

Hostia festivalu:

DO Pedagogickej fakulty Jerevan (ZSSR), Trechtenkapelle Siegraben (Rakúsko), DO bane Miechowice Bytom (Poľsko), Májovák Karviná (ČR)

XVIII. Pádivého Trenčín - Celoslovenský festival veľkých dychových orchestrov - 14. až 16. september 1990

Účinkujúce orchestre:

ZDA Partizánske (I. Kopáčik, *hlavná cena*), Mestský dychový orchester Trenčín (G. Príbela, *Cena za najlepšiu dramaturgiu*), VSŽ Košice (J. Novotný, *Cena za najlepšiu interpretáciu skladby K. Pádivého*), Mestský orchester Žilina (P. Bienik, *Cena za najlepšiu interpretáciu skladby svetového autora*), DK Prievidza (J. Kala, *Cena za najlepšiu interpretáciu skladby svetového autora*), Spojár Bratislava (Z. Kubáček, P. Machajdík), DO Považská Bystrica (P. Kedro, M. Bróska, Š. Gazdík), Chemlon Humenné (J. Bidovský).

Hostia festivalu:

ZPOZ Červený Kostelec (ČR), DO Miechowice Bytom (Poľsko)

XIV. Pádivého Trenčín - Celoslovenský festival veľkých dychových orchestrov 14. až 16. september 1979

14. 9.

1. súťažný koncert, na ktorom účinkovali:

DO ZK ROH ZDA Partizánske (M. Škúci, I. Kopáčik, 3. cena), DO DK ROH Považská Bystrica (P. Kedro), DO ZK ROH TOS Trenčín (J. Hanáček a V. Heršel) a DH Vajnorák pri OB Vajnory.

Finálový koncert autorskej súťaže nových skladieb pre dychové orchestre, vystupovala UHMV SSR Bratislava.

15. 9.

2. súťažný koncert, na ktorom účinkovali:

DO DK ROH Prievidza (P. Eliáš, 1. cena, *Cena za najvhodnejšiu dramaturgiu*), Dych. orchester ZK ROH Chemlon, n. p., Humenné (A. Hrubovčák, 2. cena, *Cena mesta Trenčína za najlepšiu interpretáciu skladby K. Pádivého*), Robotnícky dychový orchester MsKS Medzev (F. Kuruc).

Promenádný koncert na Mierovom námestí - DH Vajnorák a DO ZK ROH ZDA Partizánske.

Koncert hostí – Dychový orchester mladých LŠU Krnov (K. Dospiva) a UHMV SSR Bratislava.

Veľmi úspešná novinka - Nocturnový koncert na hradnom nádvorí, skladby starých majstrov interpretovali 7 členovia Posádkovej hudby Trenčín v dobových kostýmoch.

16. 9.

Galakonzert festivalu: Pioniersky dychový orchester ZDŠ a OB Dolná Súča, koncert víťazných skladieb autorskej súťaže (UHMV SSR Bratislava), koncert víťazných orchestrov festivalu, monstrekoncert zo skladieb Karola Pádivého.

XV. Pádivého Trenčín - Celoslovenský festival veľkých dychových orchestrov 11. až 13. september 1981

11. 9.

Promenádný koncert orchestrov zo Starej Turej a Bánoviec nad Bebravou, seminár o novej tvorbe pre dychové orchestre.

1. súťažný koncert, na ktorom účinkovali: Mestský dychový orchester PKO Žilina (P. Bienik, 3. cena), DO ZK ROH Tatra Bánovce nad Bebravou (E. Čuhák, *solistky orchestra získali Cenu za vokálny prednes*), DO Domu odborov Stará Turá (A. Bálent), DO DK ROH Dubnica nad Váhom (M. Ševčík).

12. 9.

2. súťažný koncert, na ktorom účinkovali: DO ZK ROH Chemlon Humenné (Albert Hrubovčák - *Cena za pozoruhodný dirigentský výkon, 1. cena a Cena za najlepšiu interpretáciu skladby K. Pádivého*), DO DK ROH VSŽ Košice (F. Petrus a D. Iľanovský, 2. cena), DO orchester ZK ROH Svit (V. Markus, *Cena za najvhodnejšiu dramaturgiu*), DO OB Ivanka pri Dunaji (J. Martinkovič).

Promenádný koncert na Mierovom námestí, na ktorom účinkovali: dychové orchestre z Dubnice nad Váhom a zo Žiliny. Koncerty orchestrov na rôznych miestach Trenčína, účinkovali dychové orchestre z Košíc, Bánoviec nad Bebravou, Humenného, Svitú, Žiliny, Ivanky pri Dunaji, a Dubnice nad Váhom.

Koncert hostí, na ktorom po prvýkrát účinkoval aj orchester zo zahraničia: Ústredný dychový orchester z Dessau (NDR, dir. K.H. Gutte) - víťaz viacerých svetových súťaží dychových orchestrov, Dychový orchester Vítkovák z DKP VŽKG Ostrava (J. Šindel).

Nocturnový koncert barokovej hudby na hradnom nádvorí v podaní členov Posádkovej hudby Trenčín a po prvýkrát aj s tancom v dobových kostýmoch (spoluúčinkovali členovia Klubu spoločenských tancov ZK ROH OZ Trenčín).

Koncert sa stretol s veľkým ohlasom.

13. 9.

Koncert hostí v Trenčianskych Tepliciach, Dychový orchester Vítkovák z Ostravy a Dychový orchester z Dessau (NDR), dopoludňajší koncert barokovej hudby na krytých schodoch na Hradnej ulici, Galakonzert festivalu, na ktorom účinkovali víťazné orchestre.

šovské Podhradie (Píla), Hronský Beňadik, Kozelník, Št. Bane, Dubové – Breziny, Budča, Revište. V tejto činnosti pokračoval aj počas stavby Dediny mládeže (1949-1954) a pri odhaľovaní pamätníkov odboja – Baláže, Č. Balog, Kalište, Nemecká a iných, ktoré organizoval povereník školstva L. Novomestský. Pritom sa spoznal s mnohými funkcionármi Matice slovenskej, čo malo vplyv na to, aby sa stal aj on pracovníkom Matice slovenskej, ktorá sa stala garantom vydávania jeho diel tlačou.

Vo vydávaní odbornej literatúry pokračoval aj počas jeho pôsobenia v Bratislave, v Slovenskom ústredí ľudovej umeleckej tvorivosti, neskôr premenovanom na Osvetový ústav, v ktorom pracoval ako vedúci oddelenia. Tak vznikli rôzne zborníky pre dychovú hudbu, pochodové knižky (veselé aj smútočné), chorály k praktickému využitiu. Bol autorom Náuky o hudobných nástrojoch, Inštrumentácie pre sláčikové a tanečné orchestre, Inštrumentácie pre dychové orchestre v spoluautorstve s Jindřichom Pravečkom, Metodiky hry na hudobné nástroje. Inicioval vydanie: Cyril Gál - Náuka o harmónii, Fr. Teplý - Základná príručka pre ľudových hudobníkov a cvičenia pre bicie nástroje, B. Urbanec - Nebojme sa inštrumentácie pre dychové nástroje, Dr. R. Šálek - Dejiny vojenských hudieb, Konrád Neumann - Dejiny hudby, E. Suchoň - Stručná náuka o hudbe, Kornel Schimpl - Základy dirigovania.

Ja som po absolvovaní VHŠ pôsobil ako koncertný majster – sólista v PH České Budějovice a Hudby Hradnej stráže Praha. V rokoch 1953 – 1957 som slúžil ako dirigent v posádkach v Hodonine, Mikulove a Znojme. Môj otec bol v tom čase zamestnaný ako agent propagácie a odbytu firmy Lidl Brno. V Hodonine táto firma mala detašované pracovisko a vyhlásenú opravovňu hudobných nástrojov, ktorú Karol Pádivý často navštevoval. V r. 1953 zomrel Stalin, a 6. 3. bola na námestí veľká smútočná trizna. Po jej skončení sme išli s hudbou do kasárni a pri pomníku T.G. Masaryka nás čakal môj spevácky zbor. Museli sme zahrať hymnu a ja som musel zaspievať Ach synku, synku pri príležitosti Masarykových narodenín (7. 3.). Samozrejme, že bývalým politickým pracovníkom sa to nepáčilo, a tak som o pár dní hral triznu za Gottwalda (14.3.) s VH Znojmo.

Na jeseň r. 1956 sme robili veľkú akadémiu k 200. výročiu narodenia W.A. Mozarta, pozval som K. Pádivého a mjr. Balčíka. Deň predtým sme s miestnym divadlom robili odľahčený program, kde som v zmesi melódií Oskara Nedbala spieval známu Zarembovu „Diplomatickú áriu“ z Poľskej krvi od dirigentského pultu. Obaja sa na tom veľmi zabávali. Na začiatku päťdesiatych bol u viacerých hudobníkov záujem o ďalšie vzdelávanie. V tom období vznikla myšlienka otvoriť pre záujemcov o dirigovanie vojenských hudieb dirigentský kurz pri PH Bratislava (väčšina vtedajších vojenských kapelníkov bola v dôchodkovom veku). Kurz viedol K. Pádivý, ktorý prednášal inštrumentáciu, Zdenko Mikula harmóniu a Kornel Schimpl dirigovanie.

Keď kurz v apríli 1957 skončil, pribehol Vinco Šikula a hovorí Zd. Mikulovi, že Dusík ku jeho 50-tke robí veľkú oslavu, a že široká obec muzikantov sa mu chystá blahoželat', čo je dobrá šanca, ako sa jubilantovi dostať do priazne. G. Dusík bol vtedy predsedom Ochranného zväzu autorského. Vytvorili sme gratulačnú delegáciu dirigentského kurzu, ktorej členmi boli prednášajúci a niektorí účastníci kurzu. Onedlho po oslave boli už hudby bohatšie o zmes Dusíkových melódií, ktorú majstrovsky inštrumentoval Karol Pádivý.

V roku 1967 oslavovala pani Pádivá 50-tku. V trenčianskom parku sme pre ňu robili veľký koncert a premiérovali pri tejto príležitosti Kubranské veselie. Kapelníkom VH Trenčín bol vtedy Michal Galovec. Na deľných skúškach som dostal úlohu pracovať s „žesťami“ a celým „beglajtungom“ (doprovodnou sekciou orchestra). Skladba začína ženskými trávnicami, ktoré boli veľmi náročné na súhru. Vymyslel som na túto pasáž slabiky, ktoré uľahčovali jednotu výrazu a vyjadrenia:

Kubranská dolina, široká, hlboká, ktože to z nej volá, (ozvena)

Anička, Anička (Paulínka, Paulínka),

Premiéra sa vydarila, na vystúpení v mestskom parku za účasti obyvateľov Kubry a hudobníkov celého regiónu bola skladba dlho aplaudovaná.

Keď mal majster Pádivý príležitosť, sedával v kapele v Trenčíne vedľa svojich „štímákov“, t.j. hráčov na nástroje, na ktoré aj on hrával (tenor - barytón). Špekulovali sme, ako zlepšiť hru náročných technických pasáží. Spoločne sme vytvorili tabuľku „švindlgrifov“, teda výpomocných hmatov, ktoré rezonujú v týchto nástrojoch doteraz. Karol Pádivý dialkovo študoval na konzervatóriu v Bratislave v r. 1958 – 61¹⁾, ja v r. 1959 – 63. V sobotu po vyučovaní sme cestovali vlakom do Trenčína (niekedy aj ďalší dialkoví študenti, napr. F. Petrus), a tak sme mali dosť príležitostí rozprávať sa o rôznych veciach. Raz mi ukázal náčrt skladby Predohra ku slávnosti, ktorú mal len v „šmíraku“ pre malý sláčikový orchester, tzv. salónku. Moju pozornosť si získala najmä stredná časť, ktorá lákala k nadčasovému vyjadreniu. Asi po týždni som mu zaspieval nasledujúci text, ktorý vyjadruje, ako sa horolezec po ťažkom, namáhavom výstupe vyštverá na Gerlachovský štít, unavený, zrakom pozoruje tú nádheru, akoby otvoril

katedrálu prírody v nadčasovom pastorále:

Zastav se poutníče,
pohled' na tú krásu.
Otevři srdce své,
moci světla, času.
Nastav svou tvář červánkům,
vyšli pozdrav nebesům,
ke slávě nejvyššího.
Hudba to je tajemství,
jež se v tónech skrývá,
letí vesmírem,
srdce nám všem otevírá.
Píseň to vznešená,
jak dívka líbezná,
krásná jak andílek,
jenž stojí na oltáři.

Verše sú v češtine, lebo s Karolom Pádivým sme sa rozprávali v materčine. Netvrším, že tieto verše boli pre Karola Pádivého inšpiráciou. Ale netrvalo dlho a bola na svete jeho super predohra. Zsvätení vedia, o ktorú časť skladby sa jedná. Tá pasáž z tejto géniom požehnanej skladby je na dychovácku Nobelovu cenu.

V r. 1960 som ako mladoženáč dostal byt v Trenčianskych Tepliciach, nakoľko všetky vojenské byty v Trenčíne obsadili frekventanti Školy zahraničných letcov tretieho sveta. Pre krajiny tretieho sveta vtedy PH Trenčín nemala žiadne materiály, aby mohla predstaviteľov týchto štátov vítať. Pádivý nám všetky tieto skladby upravoval z počutia z rádia alebo televízie, keď vítali zahraničné delegácie v Prahe alebo v Bratislave. Hymny spriatelých krajín Rumunska, Maďarska, Poľska, Bulharska, Albánska, vyšli tlačou v r. 1953, v čase keď K. Pádivý pracoval vo vydavateľstve Osveta. Karol Pádivý upravoval Albánsku hymnu, ktorá je doteraz hrávaná v jeho úprave, pretože vo Vojenskej hudobnej škole v Roudnici n/Labem bola skupina albánskych frekventantov (školský rok 1953/54²⁾).

Do Trenčianskych Teplíc rád chodieval za A. Bagarom a najmä za V. Kostkom (autorom Stupavskej krčmy, Nerob si starosti Miško - býval vo vile Detva), ktorý mu ako priateľ robil právneho poradcu. Cez prázdniny v Trenčianskych Tepliciach účinkovali orchestre z Prahy a Bratislavy, v ktorých mal veľa priateľov a spolužiakov z bratislavského konzervatória.

Majster Pádivý bol mimoriadne erudovaný, všeobecne rozhladený človek. Vedel sa pousmiať na vylomeninách, ktoré sme vystrájali vojenským predstaveným. Tí, ktorí sme mali malé deti a chodili pre ne do škôlky, ponáhľali sme sa na vlaky a autobusy. Kapelník Šubrt dochádzal do Ostravy za rodinou. Doobeda dával zabrat' dychovému orchestru a poobede si zobral na paškál sláčiky. Ostatní išli na Brezinu na pivo alebo hrať kolky. Tak sme hľadali spôsob, ako ho prekabátiť. On bol veľký fajšmeker, priam gurmán, večne hladný. Ja som mu začal natierať taktovku aj kľučku na kancelárii cesnakom. Keď sa potom niečoho dotkol - cítil klobásu. Tým skončila skúška, lebo sme mu aj posunuli hodinky o hodinu dopredu. A on stál pri okienku v prázdnej jedálni, hromžil na kuchárky a čudoval sa, že ostatní ešte nie sú hladní.

V r. 1964 sa lúčil s vojenskou službou IVH VVO Jozef Balčík, v novodobej histórii prvý inšpektor vojenských dychových hudieb na Slovensku. Pripravil si s nami veľký program a chcel si ho poriadne užiť. Ako vrchol bola na programe Predohra 1812 od P.I. Čajkovského. Pozhánali sa rôzne traverzy, plechy – hotový kovošrot, delobuchy, rakety, dve V3S-ky vojakov, signalistov, technikov. Na záver, keď ženú od Moskvy Napoleóna, prelína sa Marsejéza s cárskou hymnou, mal byť veľký ohňostroj a delostreľba. Keď sme boli asi v polovici, zacítili sme, že pódium sa ponára, lebo bolo predtým prispôbené na účinkovanie baletiek – trasorítok z Labutieho jazera. O chvíľu sme boli po členky vo vode, kapelník po kolena. Oproti pódiumu boli pripravení signalisti s raketami – zrazu škrk - a boli bez prúdu. Skončilo sa to tak, že až keď sme po koncerte v „Kúr salóne“ dopíjali štvrté či piate pivo, ozvali sa prvé delobuchy.

Vojenské hudby si uchovávajú pamiatku na Karola Pádivého veľmi hlbokov srdci, ovplyvnil ich činnosť, vojenské školstvo, vybudoval dramaturgiu a systém ich života. Keďže činnosti vojenských hudieb zvoní umieračik, toto moje poďakovanie je vlastne nekrológom za ich slávu. Chcem poďakovať ľuďom, ktorí šírili dobré meno Karola Pádivého.

XI. Pádivého Trenčín - Okresný festival dychových hudieb - 18. a 19. september 1976

18. 9.

Pre daždivé počasie sa nekonali tradičné podujatia, vežový koncert, ani monstrekoncert na Mierovom námestí. Festivalový koncert bol preložený do sály ZK ROH Merina, účinkovali:

DH OB Kubra s folklórnou skupinou Kubran, DO DK ROH Dubnica nad Váhom (G. Bríbel, J. Ševčík) so skupinou folklórného súboru Vršatec, DH Zborovanka pri SZK Náradí Zborovice. Na spoločenskej zábave v ZK ROH Merina účinkovali DH Kubra, Drietomanka a Zborovanka.

19. 9.

Na dopoludňajšom Koncerte mladých účinkovali: Detský dychový orchester PO SZM Detské Mestečko Zlatovce a Mládežnícka dych. hudba OB Moravské Lieskové.

Na popoludňajšom Galakonzerte účinkovali: Dychový orchester DO Stará Turá, Trenčianska dvanásťka OB Trenčianske Stankovce, DH Drietomanka, DO Strojstav Nové Mesto nad Váhom (J. Reňák) a DO ZV ROH TOS Trenčín (J. Hanáček, V. Heršel).

XII. Pádivého Trenčín - Celoslovenský festival veľkých dychových orchestrov 16. až 18. september 1977

16. 9.

1. súťažný koncert, na ktorom účinkovali:

DO DK ROH Považská Bystrica (P. Kedro, *1.cena a Cena mesta Trenčín za najlepšiu interpretáciu skladby Karola Pádivého*), DO ZK ROH ZDA Partizánske (M. Škúci, *3.cena*), DO Vajnorák OB Vajnory (Fr. Fekete), DO ZK ROH DPMB Bratislava (Karol Halan).

Večer koncert hostí, na ktorom účinkovali Dych. Orchester Valaška pri SZK Radost Valašské Klobouky (T. Haněl) a DO JSK ROH Ostroj Frýdland nad Ostravicí (B. Hajdúšek).

17. 9.

2. súťažný koncert na ktorom účinkovali:

DO ZK ROH Chemlon Humenné (A. Hrubovčák, *2.cena a Cena za najvhodnejšiu dramaturgiu pri príležitosti 60. výročia VOSR*), DO DK ROH Mostáreň Brezno (*3. cena*), DO DK VSŽ. Košice (F. Mondok), Dych. orchester ZK ROH Duslo Šaľa (J.Lieskovský).

18. 9.

Na Galakonzerte festivalu účinkovali Detský dychový orchester PO SZM Detské Mestečko Zlatovce (A. Nahácky, VI. Ďatelinka, J. Repa), Dychový orchester mladých pri IŠU v Novej Dubnici (Š. Baláž) so skupinou mažoretiek, víťazi súťaže festivalu z predošlých dní. Na monstrekoncerte zazneli diela K. Pádivého.

XIII. Pádivého Trenčín - Okresný festival dychových hudieb 16. a 17. september 1978

16. 9.

Uskutočnili sa promenádne koncerty na rôznych miestach Trenčína, na ktorých účinkovali detské a mládežnícke dychové hudby z Hornej Stredy, Hornej Súče - Dúbravy, Dolnej Súče, Hornej Súče - Vlčieho vrchu, Moravského Lieskového a Novej Dubnice, spoločný monstrekoncert týchto hudieb na Mierovom námestí.

Na večernom festivalovom koncerte účinkovali: Záblat'anka pri ZV ROH AOZ Trenčín – Zlatovce, Strojárka pri ZK ROH TOS Trenčín, Dychový orchester mladých z Novej Dubnice so skupinou mažoretiek a ako hosť Hradišťanka pri SZK ROH Uherské Hradište.

Na spoločenskej zábave účinkovali Záblat'anka a Hradišťanka.

17. 9. sa uskutočnil:

Koncert mladých na Mierovom námestí, na ktorom účinkovali dychové hudby z Dolnej Súče a Moravského Lieskového. Galakonzert v sále OOS, na ktorom účinkovali Drietomanka pri OB Drietoma, Trenčianska dvanásťka pri OB Trenčianske Stankovce, Dych. orchester ZV ROH Cestné stavby Trenčín, Dych. orchester Chirana Stará Turá a Dychový orchester Družba ZK ROH Vzduchotechnika Nové Mesto nad Váhom.

Monstrekoncert zúčastnených hudieb.

VIII. Pádivého Trenčín - Národný festival dychových orchestrov - 8. a 9. september 1973

8. 9. 1973 účinkovali:

DO ZK ROH Chemlon Humenné (A. Hrubovčák, *Cena za dramaturgiu a cena za výrazné dirigentské poňatie programu*), DO DK BOH Dubnica nad Váhom (G. Príbela, J. Ševčík, *Cena za dramaturgiu, Cena za najlepší prednes skladby nášho autora a cena za najlepší prednes skladby K. Pádivého*), DO ZK ROH TOS Trenčín (J. Hanáček, V. Heršel, *Cena za najlepší prednes povinnej skladby*), DO orchester Spojár Bratislava (J. Jankovič, *Cena za výrazné dirigentské poňatie programu*).

9. 9. v letnom kine sa uskutočnilo:

vystúpenie Hudobno-speváckeho súboru ZDŠ Dolná Súča (M. Šedivý), DO orchestera Valaška pri SZK Radost Valašské Klobouky (T. Hančl), monstrekoncert 120 hudobníkov z Humenného, Dubnice, Bratislavy a Trenčína.

IX. Pádivého Trenčín - Národný festival dychových orchestrov – 14. a 15. september 1974

14. 9.

Konali sa koncerty detských dych. hudieb z Trenčianskeho Jastrabia, Dolnej Súče, Trenčianskej Teplej na rôznych miestach Trenčína. Novinkou bol sprievod dychových súborov od Zimného štadióna na Mierové námestie, kde bol festival slávnostne otvorený. Na monstrekoncerte odzneli 4 skladby k jubileu SNP. Na súťažnom koncerte v sále účinkovali:

DO ZK Cementáreň Ladce (dir. M. Křížek, *hlavná cena - Pohár mesta Trenčína, Cena za najlepší prednes revolučnej skladby a Cena za ideovo-umeleckú hodnotu dramaturgie*), DO DK ROH Duslo, n. p., Šaľa (dir. J. Lieskovský, *Cena za najlepší prednes súčasnej slovenskej skladby*), DO ZK BPMB Bratislava (dir. J. Plachý a J. Dinka, *Cena dirigentovi J. Plachému za najvýraznejšie umelecké poňatie programu*), DO OB Medzev (F. Kuruc). Nesúťažne vystúpil DO K. Pádivého ZK Merina Trenčín (M. Véber).

15. 9.

Slávnostný koncert v Kúpeľnej dvorane v Trenčianskych Tepliciach, účinkovali:

DO ODPaM Prešov, DO ZK ROH Dubnica nad Váhom, víťaz z predošlého dňa DO ZK Cementáreň Ladce a hosť festivalu DO DK ZVÚ Hradec Králové.

X. Pádivého Trenčín - Národný festival veľkých dychových orchestrov - 19. až 21. september 1975

19. 9. na 1. súťažnom koncerte účinkovali:

Dych. orchester Ivanka pri Dunaji (J. Podmanický), Strojstav Nové Mesto nad Váhom Váhom (J. Reňák), a DO K. Pádivého pri ZK ROH Merina a ĽŠU Trenčín (M. Véber).

Uskutočnil sa Finálový koncert autorskej súťaže v interpretácii Posádkovej hudby Trenčín (M. Křížek a A. Cupec). V celonárodnej súťaži nových skladieb odzneli skladby pre malé dychové súbory a skladby pre veľké dychové orchestre.

20. 9. na 2. súťažnom koncerte účinkovali:

DO ZK Cementáreň Ladce (M. Křížek, *Cena mesta Trenčína za najlepší prednes skladby K. Pádivého a Cena za najlepší prednes skladby sovietskeho autora*) a DO DK ROH Považská Bystrica (*Pavol Kedro si odniesol cenu za najvýraznejšie dirigentské poňatie programu, Cena za ideovo-umeleckú hodnotu programu, Cena za najlepšiu interpretáciu skladby slovenského autora*), DH KaSS Michalovce (J. Guliš), DH DO Košice (F. Mondok).

Slávnostný koncert hostí z ČSR v sále OOS: Mestská hudba F. Kmocha z Kolína (I. Fišer), DO SZK ROH SEPAP zo Štětí (J. Bílý) spolu so 17-člennou skupinou mažoretiek.

21. 9.

Uskutočnil sa seminár na tému Dychová hudba a folklór, Galakonzert v sále OOS, na ktorom zazneli víťazné skladby autorskej súťaže v interpretácii Posádkovej hudby Trenčín, vystúpenie ocenených orchestrov, koncert DO Železničiar z Trenčianskej Teplej (Š. Baláž a A. Nahácky).

Program festivalu sledovala aj delegácia dirigentov kubánskych dychových orchestrov.

ho po celom Slovensku: Melekovi, Gažovičovi, Naháckemu, Tarjánimu, Kozákovi, Tomaníkovi, Hudecovi z Tisovca, Škúćimu, Mešťanovi, Trchalovi, Žakovicovi, bratom Šandrikovcom, Kedrovi, Barošovi, Schindlerovi, Pčolovi a mnohým ďalším. Mám ich v diári okolo stovky, ktorí by si zaslúžili byť menovaní, a ktorí čerpali z tvorby Karola Pádivého pri výchove a výučbe svojich orchestrov. Vďaka týmto obetavým pracovníkom sa v povojnovom období mimoriadne prehĺbil záujem o DH, ako o novodobý inštrumentálny novotvar v ľudovej kultúre, ktorý si rýchlo získal spoločenské uznanie a zaslúžený rešpekt. Veď v tomto období (zlatý vek DH nielen na Slovensku) vznikali DH ako huby po daždi. Nebolo podniku, v ktorom by nevznikla DH. Z iniciatívy Karola Pádivého boli organizované školenia, prehliadky a súťaže, kde sa mohli títo obetaví ľudia prezentovať s výsledkami ich práce. Zásluhou Karola Pádivého, najmä jeho zaľatosťou a vierou v podstatu svojho snaženia, získali si DH aj medzinárodné uznanie, ako dôstojný reprezentačný fenomén. Ako pedagóg a dirigent vychoval celý rad svojich nasledovníkov. Ako inštruktor pôsobil vo viacerých DO. Poznal dôverne techniku ovládania hudobných nástrojov. Svojim prístupom k výučbe zdarene pôsobil aj na psychiku žiakov. PH TN považuje roky, kedy Karol Pádivý intenzívne spolupracoval na jej oživení, za najplodnejšie v jej činnosti. PH TN mu poskytovala pomoc pri zrode väčšiny jeho skladieb pre DH. Až po overení zvukovo - technických možností boli skladby vydávané k produkciám. Karol Pádivý bol mimoriadne jemný, citlivý človek, ktorý neznášal preexponovanú dynamiku. Jeho tvorba je preto láskavá, jemná, ľúbezňá, dušu pohľadajúca.

Spomienky, o ktorých som hovoril, sú len 20% udalostí zo spoločného života, ktoré treba spomenúť. Od r. 1957 som ako hráč i inštruktor spolupracoval s DH ZŤS Dubnica n/Váhom. V r. 1965 som sa s touto DH zúčastnil na III. ročníku Kmochovoho Kolína aj napriek tomu, že armáda mala pohotovosť, lebo sa vylial Dunaj. Onedlho po návrate z Kolína Karol Pádivý vážne ochorel a musel ísť do nemocnice, kde sme ho spolu s výborom DH navštívili. Požiadal ma, aby som s kapelou absolvoval storočnicu DH Vajnory, a dirigoval ním pripravený koncertný program (V. Sitniansky, ktorý bol kapelníkom ZŤS Dubnica v období pred Karolom Pádivým aj po jeho smrti mal zdravotné problémy, ktoré mu bránili naplno sa venovať orchestru). Karol Pádivý skoro na to zomrel. Pri pohrebe bolo potrebné zabezpečiť veľa činností. Mojou úlohou bolo zabezpečiť bezpečnosť smútočného sprievodu a komunikáciu s kompetentnými orgánmi (dnes Dopravný inšpektorát). Trasa od mestského a okresného osvetového strediska až na cintorín bola dlhá asi 5 km. Naša hudba spolu s DH ZŤS Dubnica niesla rakvu a robila čestnú stráž, do pochodu hrala PH Bratislava a PH Banská Bystrica.

Zúčastnil som sa na všetkých Pádivého Trenčinoch, s trombónom sa šplhal na mestskú vežu či na Trenčiansky hrad, keď sme festival zahajovali fanfárami. Mal som na starosti náplne a obmeny programov, napr. účinkovanie v dobových kostýmoch. Tomu musela odpovedať aj dobová hudba. Inštrumentoval som napr. Boccheriniho Menuet alebo Stephanie Gavotte Alf. Czibulku. Nechýbal som nikdy, ani keď som 10 rokov slúžil ako kapelník PH Topoľčany. Bol som viac rás členom odbornej poroty, niekoľkokrát som bol predsedom poroty, v r. 1987 som s DH ZŤS Dubnica n/Váhom vyhral Pádivého Trenčín. V tejto kapele hrali aj jeho dvaja synovia Juraj (1944) - flauta a Paľko (1951) - pozauna. Bohužiaľ Paľko ako leukemik podľahol v r. 1991. Manželku Paulínku sme odprevadili do večnosti v r. 1990 s PH Trenčín. K 20. výročiu jeho úmrtia som s PH Trenčín nahral LP platňu z jeho skladieb – Spomienka na Trenčín.

Prehral a preštudoval som všetky jeho skladby pre dychový orchester, ktoré boli v čase mojej aktívnej činnosti vydané a dostupné. Boli v našej PH tak „obnosené“, že veľakrát počas hry kapelník „sthol“, a my sme prestali hrať a začali svoje party spievať. Napríklad v skladbe Hore Váhom, dolu Váhom (tam sa cituje „trenčianska kasáreň maľovaná“), alebo v skladbách Okolo Súče, Sobášne piesne. Pri častých návštevách vo Vajnoroch (v PH Bratislava slúžilo 12 rodákov z Vajnor vrátane kapelníka Mateja Belaja, v PH Trenčín zasa až 15 Súčanov), pri ceste ku kapelníkovi Fr. Feketemu sme si spievali krásnu Vajnorskú polku Karola Pádivého, ku ktorej sme si v kapele prirobili slová:

Podme chlapi k Ferovi – nech nám vínka naleje
Naleje nám bieleho – potečie aj červené – ej bist'u!
Pozdravujem Vajnory, pozdravujem jeho kapelu.
Kapela hraj, na celý kraj,
nám všetkým radosť rozdávaj.

¹⁾ Slovenský biografický slovník, IV. zväzok

²⁾ Hruška Tomáš, Vojenská hudební škola v Roudnici nad Labem-historie, činnost a význam, str. 35

Z pera najdlhšie slúžiaceho trenčianskeho kapelníka

Ludvík Soukup, kapelník VH Trenčín (1986—2003)

Ako už bolo veľa ráz povedané a napísané, dielo Karola Pádivého je súčasťou našej národnej kultúry. S Karolom Pádivým som sa osobne nepoznal, poznám ho cez jeho hudobnú literatúru, z dokumentov a fotografií jeho syna Jaroslava Pádivého. Ešte než porozprávam o zrode niektorých nahrávok, chcem povedať, ako som sa k dielu Karola Pádivého dostal. Osobne som sa s menom Karola Pádivého stretol až počas štúdia vo VHS-VN v Roudnici nad Labem, keď sme hrali a pripravovali na absolventský koncert žiakov školy jeho Slovenský tanec č.1. Už vtedy na mňa zapôsobil táto skladba niečím, čo som vtedy ešte nevedel opísať, a ani som nad tým hlbšie nerozmýšľal. Po nástupe do činnnej služby v Košiciach to bolo s dielom Karola Pádivého zaujímavejšie, ale jeho skladby sa hrali len sporadicky, hralo sa vždy to, čo vybrala PUR a odsúhlasil kapelník. Boli to diela a zmesi od vychýrených svetových autorov, ako boli Hašler, Lehár, Vacek, Offenbach. Raz, neviem, či to bolo za J. Kráľa, alebo C. Letošníka, boli sme nútení na ročné previerky nacvičiť folklórnu fantáziu Okolo Súče od Karola Pádivého. S naštudovaním sme sa trápili a väčšina hudobníkov túto skladbu zavrhol s odôvodnením, či tam nemôže byť niečo zaujímavejšie. Vtedy, pri nácvičku tejto fantázie, som si uvedomil podstatu a hĺbku hudobného myslenia Karola Pádivého. Pri realizácii tohto diela som nachádzal pokoj a zároveň rozčarovanie pri hudobnom opise prírodných krás krajiny okolo rázovitej obce Dolná Súča pri Trenčíne. Táto lokalita mi nebola až tak cudzia, lebo zo Súče mám spolužiaka a priateľa L. Holičku, ktorý mi počas dlhých večerov v škole vyrozprával, ako pod Krasínom bojovali a robili si naprieky mládenci z Dolnej a Hornej Súče, ako chodili na hríby, ako chodil obrábať s rodičmi role, ktoré mal len málokto na rovine, a čo je tiež podstatné, rozprával mi o súčanskej muzike, ktorá bola vraj v Súči ešte pred stvorením sveta a vraj v dedine nebola rodina, v ktorej by nemali člena kapely (viď bulletin k 50. výročiu VH Trenčín).

Folklórnu fantáziu Okolo Súče sme na previerky, okrem iných skladieb nacvičili, ale skúšobná komisia mala k nášmu prevedeniu aj tak výhrady. Na prelome 70. a 80.-tych rokov nebola taká audio technika, ktorá by nám pomohla k nácvičku, ako je to dnes a tiež dielo Karola Pádivého nebolo nahraté na platniach ani v Slovenskom rozhlase na pásoch, azda len niečo z jeho populárnejšieho žánru. Pokiaľ si pamätám, v tom čase v SRo mali skladby nad 3,5 min. stop. Takéto opatrenia platia tuším aj dnes.

Po konzultáciách a naliehaní kapelníka C. Letošníka som sa v roku 1982 rozhodol nastúpiť na štúdium dirigovania na Konzervatóriu v Bratislave a vlastne sa začala moja cesta hudobným životom inak, ako je to u radových hudobníkov VH. Vtedy som ako študent dostal možnosť od kapelníka zoznamovať sa s orchestrom, mal som možnosť naštudovať skladby, ktoré ma zaujímali a napodiv to občas akceptovali aj samotní hudobníci, pokiaľ moja práca nezasahovala do popoludňajších hodín. Jednou zo skladieb, ktorá mi prirástla k srdcu, bola práve menovaná folklórna fantázia Okolo Súče, ktorú som „prevracal“ a študoval a aj niekoľkokrát konzultoval s mojím profesorom dirigovania p. Danekom na konzervatóriu v Bratislave, ktorý dlhé roky viedol divadelné orchestre a s dychovou hudbou a literatúrou pre dychové orchestre sa hlbšie zoznamoval pri mojej výučbe. O skladbe Okolo Súče sa vyjadril, že je to dielo hodné svetového umelca. Na májovú prehliadku vojenských dychových orchestrov v Trenčianskych Tepliaciach som si v roku 1985 pripravil ako dirigent VH 14. tankovej divízie Prešov, samozrejme aj okrem iných skladieb, populárnu zmes Dusíkových melódii v úprave Karola Pádivého. Pamätám si, že moje vystúpenie s orchestrom na odbornú porotu zapôsobilo, a keďže v tej dobe bol problém s obsadením postu kapelníka VH Trenčín (vtedy odchádzal do dôchodku pán Príbel a na jeho miesto inšpektora vojenských hudieb nastupoval vtedajší kapelník trenčianskej hudby p. Žižlavský), bolo mi vtedy, ešte mladému, toto miesto kapelníka ponúknuté. Východ Slovenska mi prirástol k srdcu, prebrázdil som ho krížom-krážom, ale služba u VH 14. tankovej divízie v Prešove, kde sa len od rána do večera bojovalo, ale v žiadnom prípade nehralo, urobila svoje, chcel som vtedy urobiť všetko pre to, aby som sa dostal do civilu. Pri dennom dochádzaní do Prešova som si vyčítal svoje rozhodnutie ísť študovať dirigovanie. Denne bojové rozdelenia, služby v autoparkoch, regulácia dopravy, žienijné, taktické a chemické prípravy a mne nič nehovo-

Na slávnostnom festivalovom koncerte účinkovali:

Mládežnícky orchester Železničiar pri ZK ROH ŽU Trenčianska Teplá, DH pri OB Drietoma (I. Husár, P. Stopka) a Posádková hudba Trenčín (M. Šedivý a M. Galovec)

7. 9. Celoslovenský festival dychových hudieb, účinkovali:

DH DPMB Bratislava (J. Dinka a J. Plachý), DK ROH Dubnica nad Váhom (G. Príbel), Strojstav Nové Mesto nad Váhom, DK Považská Bystrica (P. Kedro), ZK ROH Svit (V. Markus) a VSŽ Košice (F. Mondok)

Na záver na monstrekoncerte spojených orchestrov (130 hudobníkov) odzneli diela K. Pádivého Pri trenčianskej bráne, Pre radosť, Starý náš, Prebudenie a Pochod textilákov.

V. Pádivého Trenčín - Celoslovenský festival malých dychových hudieb - 5. a 6. september 1970

5. 9.

Pre chladné počasie sa festival uskutočnil v Dome kultúry a vzdelávania, účinkovali orchestre:

Novoselanka pri OB Devínska N. Ves (J. Martanovič, *vítaz súťaže*), dych. hudba DO v Starej Turej (Anton Bálent, 2. miesto) a Nemšovanka pri ZV ROH Skloobal Nemšová (I. Králik, 3. miesto), DH OB Helcmanovce (J. Leitmančík), Kanianka pri OB Kanianka (V. Baláž), Dubničanka pri DK ROH Dubnica nad Váhom (P. Opát).

6. 9.

Na slávnostnom koncerte účinkovali tri víťazné súbory z predošlého dňa, uskutočnilo sa koncertné vystúpenie Slováckeho dychového orchestra z Uherského Hradišťa (Fr. Škubal), Posádková hudba Trenčín interpretovala víťazné skladby okresnej autorskej súťaže nových skladieb pre Dychové hudby.

Na monstrekoncerte spojených dychových hudieb trenčianskeho okresu účinkovali Chirana Stará Turá, Merina Trenčín, TOS Trenčín, Strojstav Nové Mesto nad Váhom a Posádková hudba Trenčín. Dirigovali: B. Schindler, J. Reňák, V. Heršel.

VI. Pádivého Trenčín - Celoslovenský festival dychových orchestrov - 11. a 12. september 1971

11. 9. účinkovali:

Dychový orchester TOS Trenčín (J. Hanáček a V. Heršel, *vítaz súťaže*), VSŽ Košice (F. Mondok, 3. miesto), Strojstav Nové Mesto nad Váh. (J. Reňák, 3. miesto), Konzervatórium Košice (P. Takáč), DK Brezno (J. Knoško), DPMB Bratislava (J. Dinka a J. Plachý). Poznámka – 2. miesto porota neudelila.

12. 9.

Uskutočnil sa koncert Mládežníckeho dychového orchestra Železničiar pri ZK ROH ŽU Trenčianska Teplá, vystúpenie troch víťazných súborov z predošlého dňa, vystúpenie folklórnej skupiny z Červeníka. Posádková hudba Trenčín (M. Křížek a A. Cupec) interpretovala víťazné skladby okresnej autorskej súťaže.

Na monstrekoncerte spojených orchestrov na Mierovom námestí 240 hudobníkov zahrlo pochod K. Pádivého - Pri trenčianskej bráne.

Na záver odznel koncert spojených Posádkových hudieb z Bratislavy a Trenčína so skladbami: J. Cikker - Pochod povstalcov, O. Ferenczy - Hurbanovská, A. Moyzes - Naše Slovensko (predohra), E. Suchoň - Ej, hudci hudú (tanec z opery Krútnava), K. Pádivý - Kubranské veselie (suite), B. Urbanec - Prostá (tanec z Oravy) a G. Príbel - Spod Poľany.

VII. Pádivého Trenčín - Celoslovenský festival mládežníckych dychových orchestrov - 9. a 10. september 1972

9. 9. účinkovali:

DO ODPaM Prešov (V. Tarjáni a M. Olejarník, *vítaz súťaže*), Mládežnícky DO Železničiar pri ZKK ROH ŽU Trenčianska Teplá (Št. Baláž a A. Nahácky, 2. miesto), Dychový orchester Domu pionierov a mládeže Snina (A. Pčola, 3. miesto), DH hudba mladých DO Komárno (V. Satko), Mládežnícka DH Požiarnickej ochrany Medzev (F. Kuruc), Mládežnícky DO ZK ROH Merina a LŠU Trenčín (V. Ďatelinka, M. Véber), OU Strojáreň, n. p., Piesok (L. Matej).

10. 9. na slávnostnom koncerte účinkovali:

víťazi celoslovenskej súťaže z predošlého dňa, UHMV SSR Bratislava, ktorá interpretovala víťazné skladby autorskej súťaže a nové koncertné skladby pre dychové hudby, folklórna dychová hudba Nemšovanka z Nemšovej.

Tradičnou súčasťou jednotlivých ročníkov boli:

Pietna spomienka pri hrobe Karola Pádivého, koncerty dychových hudieb na Mierovom námestí a ďalších miestach Trenčína, fanfáry, vežové koncerty v podaní členov PH Trenčín, hodnotiace a odborné semináre. Zúčastnené orchestre do svojich súťažných i nesúťažných programov zaradovali skladby K. Pádivého. Jeho skladby zaznievali aj na záverečných monstrekoncertoch.

I. Pádivého Trenčín - 10. a 11. september 1966

Súčasťou festivalu bolo odhalenie pamätnej tabule K. Pádivého na budove Domu kultúry a vzdelávania a Seminár na tému - Súčasný stav a perspektívy dychovej hudby.

Účinkovali:

DH OB Dolná Súča (dirigent R. Hečko), Mládežnícka DH pri OB Moravské Lieskové (M. Žákovíc), Drietomanka pri OB Drietoma (I. Husár a P. Stopka), DH ZK Merina Trenčín (M. Véber), DH DO Chirana Stará Turá (R. Schindler) a DH Strojstav Nové Mesto nad Váhom (J. Reňák).

Ako hostia účinkovali:

DO DK Dubnica nad Váhom (V. Sitniansky), DO ZK PS Považská Bystrica (P. Kedro) a DH OB Topolná, okr. Uh. Hradište (L. Foltýn), Posádková hudba Trenčín (dirigenti J. Šubert a M. Šedivý).

Na záver sa konal monstrekoncert spojením všetkých súborov, na ktorom účinkovalo vyše 200 hudobníkov. Zazneli skladby Karola Pádivého - Pochod textilákov, Slovenský tanec, Vajnorská polka, Sobášne, piesne, Elenôčka a Súčanské čardáše - striedavo dirigovali J. Balčík, M. Šedivý, G. Príbel, R. Schindler, V. Sitniansky a J. Reňák.

Úspech I. ročníka festivalu dychových orchestrov Pádivého Trenčín položil základný kameň budúcich festivalov dychovej hudby v Trenčíne, ako aj na celom Slovensku.

II. Pádivého Trenčín - Celoslovenský festival dychových hudieb - 2. a 3. september 1967

2. 9. účinkovali:

Pionierska DH ZDŠ Dolná Súča (R. Hečko), DH OB Drietoma (I. Husár a P. Stopka), ako hosť DO verejného požiarneho útvaru Kolín (V. Zeman). Na monstrekoncerte vystúpilo 180 hudobníkov spojených dychových súborov z DO Stará Turá (R. Schindler), Strojstav Nové Mesto nad Váhom (J. Reňák), DO K Pádivého Merina Trenčín (M. Véber), ZK TOS Trenčín (J. Hanáček) a Posádková hudba Trenčín (J. Šubert a M. Šedivý).

Striedavo dirigovali M. Véber, R. Schindler, J. Reňák, R. Hečko, kpt. M. Šedivý a J. Hanáček.

3. 9. účinkovali:

Dychový orch. mladých pri ODPaM Prešov (V. Tarjány a M. Olejarník), Dychové orchestre DK Dubnica nad Váhom (V. Sitniansky), DK Prievidza (P. Eliáš), DK HUB Handlová (J. Figura), ZK Spojár Bratislava (J. Jankovič), DK CHZWP Nováky (J. Hlíza), ZK PS Považská Bystrica (P. Kedro), Strojstav Nové Mesto nad Váhom, DO K. Pádivého ZK Merina Trenčín, ZK TOS Trenčín a Posádková hudba Trenčín. Na záverečnom monstrekoncerte vystúpilo vyše 300 hudobníkov. Dirigovali M. Véber, J. Figura, kpt. G. Príbel, P. Eliáš a por. Zdeněk Josef.

III. Pádivého Trenčín sa mal konať 7. a 8. septembra 1968

V dôsledku pohnutej politickej situácie sa III. ročník festivalu neuskutočnil, hoci bolo všetko pripravené. Uskutočnila sa len pietna spomienka pri hrobe Karola Pádivého.

IV. Pádivého Trenčín - Celoslovenský festival dychových hudieb - 6. a 7. september 1969

6. 9. účinkovali:

Mládežnícky orchestr Železničiar pri ZK ROH ŽU Trenčianska Teplá (Š. Baláž a A. Nahácky), Chirana Stará Turá (Anton Bálent), Strojstav Nové Mesto nad Váhom (J. Reňák), TOS Trenčín (J. Hanáček, V. Heršel) a DO K. Pádivého pri ZK Merina Trenčín (M. Véber).

riace veliteľské a súčinnostné porady – atď., ale ponuka do Trenčína to všetko obrátila na dobré. V novembri 1986 som nastúpil ako kapelník v Trenčíne.

Ale ako novej metle v zabehnutej, skúsenej, ostrieľanej VH mi aj násada na tej metle povädla. Programová rada isto schválne povyberala väčšinu diela Karola Pádivého do programového plánu. Neostávalo mi nič iné, len kmeňovú hudobnú literatúru študovať, hoci aj v autobuse pri ceste na služobnú akciu. Hudobníci boli neoblomní, moje poňatie Karola Pádivého bolo z každej strany napádané – veď VH Trenčín bola testerom Karola Pádivého na jeho skladby. Všetky jeho skladby a úpravy pre dychový orchester bez výnimky boli preverené za asistencie Karola Pádivého so skúsenými vojenskými hudobníkmi.

Po mojom nástupe a prevedení niekoľkých Pádivého diel, musel som čeliť nepopulárnym poznámkam z radov hudobníkov na to, čo vraj za novátorstva v Pádivom vymýšľam, veď on sám nás tu dirigoval a my vieme presne, čo od nás chcel. Dnes už viem, že hudobníkom nešlo o to, ako ja tieto skladby pripravujem, ale o to, ako mi znepríjemniť celú skúšku, lebo som im nabúral systém krásneho ničnerobenia, veď načo je treba cvičiť, keď koncert je až za pol roka (jeden môj nemenovaný hudobník, bol to bubeník, to komentoval: „tydlenc ty ručičky nikdy nic nedělali, proč by se to mělo měnit.“). To všetko ma burcovalo, aby som sa do práce zahryzol. Medzi hudobníkmi boli aj takí, ktorí mali iné predstavy o fungovaní hudby ako ja. Od 10. hodiny otvárali u Sopkovej, ďalší mali akcie s civilnými orchestrami, mariášová partia bola na moje aktivity nahnevaná asi najviac (keď som si písal tieto poznámky, akoby som sa vrátil do čias minulých a tie postavy a ich poznámky som si znovu vychutnal, už však z inej pozície).

V archíve VH Trenčín som ponachádzal Pádivého skladby, ktoré boli založené v dvoch aj viacerých exemplároch. Každý exemplár bol iný. V skladbách boli pripísané zjednodušovacie frázy, (napríklad v skladbe Intráda a tanec ide o barytónové sólo). Skladby boli postupne upravované na kratší čas trvania - Okolo Súče, Starý náš, Hore Váhom, dolu Váhom, a tak sa k poslucháčovi málokedy dostal pôvodný úmysel autora skladby. Boli v nich prevádzané škrty, niekedy celých strán aj častí, viď Predohra 1848. V trenčianskom archíve som našiel túto predohru, ktorá mala po nacvičení skoro 6 minút trvania, Jaro Pádivý kdesi v Prahe našiel a získal tú istú predohru, ktorá mala okolo 8 minút trvania a v B. Bystrici mali v archíve „zaručený originál“, ktorý mal dĺžku vyše 4 minúty. Okamžite som vedel, že pripravím s orchestrom verziu podľa hudobníkov s nehrateľnými frázami, lebo už to neboli hudobníci, ktorých dirigoval sám Karol Pádivý, hudba sa postupne omladila a dokonca zväčšila na počet 50 členov spojením hudby Trenčín a Topoľčany. Po určitých strastiplných hodinách cvičenia, konečne s upevneným a postupne vypracovaným kultivovaným nátlakom hudobníka, zo zdanlivo nehrateľných častí sa začala črtat' nenapodobiteľná, zmyslovo očarujúca, emotívna, burcujúca a husiu kožu vyvolávajúca skladba. Skoro všetky diela Karola Pádivého sa opierajú o výpravnosť buď určitej situácie, kde použitím modernej harmónie a sklbením formy a obsahu skladby možno hovoriť o diele ako symfonickej skladbe (Predohra 1848), alebo opisuje prírodu, jej okolie, kde sú nenásilne použité zvuky kukučky, slávika, pri večernej omši kostolné zvony, taktiež neopakovateľne zapracované zvony v skladbe Hore Váhom, dole Váhom, to všetko je sklbené s ľudovými nápevmi trenčianskeho regiónu. Nebudem len lokálpatriot, valčík Na brehoch Oravy radím do inej lokality, tak ako aj ďalšie skladby s jedinečným názvom prislúchajúcim k danému regiónu. Bolo to obdobie, kedy začalo zasadené ovocie zrietať.

Bolo to obdobie, kedy sa Karol Pádivý začal skloňovať u každej vojenskej hudby na Slovensku. Pamätám si, že dielo Karola Pádivého mal v úmysle natačať na nosiče J. Král, C. Letošník, ale hlavne D. Mareček, ktorý spolu s p. Žižlavským mali najväčšie skúsenosti s Pádivého dielom, keďže obaja boli pri „tom“, ako sa rodili Pádivého najvýznamnejšie diela. J. Žižlavskému sa podarilo v roku 1985 natočiť v SRo platňu s trenčianskou VH s niekoľkými Pádivého skladbami. Možno by stálo za námahu tieto skladby z gramofónovej platne pretočiť na CD a vyniesť na svetlo aj s komentárom samotného J. Žižlavského, lebo dielo Karola Pádivého si to zaslúži a pamätníci tak môžu dielu Karola Pádivého pomôcť k jeho ďalšiemu rozvoju.

Syn Karola Pádivého, Jaroslav, vydal k 100. výročiu narodenia svojho otca knihu o jeho živote, v ktorej je uvedené ucelený zoznam diela K. Pádivého. Knihu som priniesol k nahliadnutiu.

Z tohto zoznamu, uverejneného na konci knihy, sme vo VH Trenčín premiérovali na festivaloch Pádivého Trenčín a rôznych koncertoch pre verejnosť 59 jeho skladieb. Do počtu nerátam ucelené časti súit ako:

Dedinská suita – Ráno na dedine, Žatva, Večerná nálada,

Rumunské tance - Sarba, Hora, Hategana

Suita pre dychový orchester – Intráda, Serenáda, Tanec

Detská suita – Hra na schovávačku, Hra s bábikami., Hra na vojakov

Hráme sa na muzikantov 4 časti.

Bolo by to ďalších 16 samostatných skladieb do uvádzaného počtu prevedených skladieb.

V prvej polovici 90. rokov som krátko spolupracoval s vydavateľstvom Halmo v Trenčíne a mal som úlohu nájsť v archíve VH Trenčín skladby, ktoré by boli vhodné na nahrávanie. Urobil som pracovnú nahrávku asi 30 skladieb, kde boli skladby K. Gašpara Richtera (1848-1902) – kapelníka vojenskej hudby v Trenčíne, J. Fučíka, Berku, Příbelu, Lieskovského, atď. A medzi týmito pracovne nahratými skladbami som objavil aj dve skladby Karola Pádivého, ktoré sú absolútne neznáme – Kvapík, ktorý je v zozname uvedený s otáznikmi (spustenie pracovnej nahrávky) a moderne inštrumentované Intermezzo, ktoré začína až exoticky – úderom na triangel a prechádza do rytmu rumbly - a nie je pochýb o rukopise Karola Pádivého (spustenie pracovnej nahrávky). Niektoré pasáže skladby mi pripomínajú niektorú z jeho skladieb. V zozname týchto pracovných nahrávok je aj skladba A. Lieskovského Můj milý, je to valčíkové intermezzo a na partitúre je autorovou rukou napísané: Venované spomienke na Karola Pádivého. Je mi ľúto, ale časť kazety som ja omylom alebo niekto iný pretočil sláčikovým orchestrom. Notový materiál krásneho valčíka je založený v archíve PH Trenčín.

Za výdatnej pomoci J. Pádivého, ktorý skompletizoval podstatnú časť diela svojho otca, vyšlo CD s názvom Vojenská hudba Trenčín hrá Pádivého v rakúskom vydavateľstve Johann Kliment KG. CD nosič obsahuje časť skladieb Karola Pádivého. Nahrávka sa uskutočnila v SRo Košice. Zoznam skladieb si môžete pozrieť na priloženom CD. Tomuto CD ešte v roku 1995 predchádzala výroba audiokazety, tiež v Rozhlasovom štúdiu Košice. Na tomto nosiči je zaznamenaná brilantná a technicky náročná skladba Tarantella, Na ihrisku a Pochod Textilákov. S VH Generálneho štábu som mal v pláne v roku 1997 natočiť CD folklórne fantázie Karola Pádivého. Keď už bolo všetko pripravené, nacvičené, tak mi nadriadení tesne pred natáčaním rozdelili trenčiansku hudbu zasa späť na topolčiansku a trenčiansku VH. Neostávalo nič iné, ako rozbehnúť akciu nacvičiť a dokončiť s hudbou Ozbrojených síl Bratislava a sólistami VH Trenčín. A aby nebolo málo problémov, tak sa po odchode hudobníkov zo štúdia SRo BA stratila časť nahrávky uložená na harddisku v skladbe Starý náš. Harddisk putoval na niekoľko týždňov do Anglicka a až tam sa podarilo stratenú nahrávku obnoviť. Všetky nahrávky sa vlastne robili vždy s problémami, bol to vždy boj s časom, peniazmi a mojimi nadriadenými. Je mi ľúto, že sa na nosiče nedostali ďalšie skladby - folklórna fantázia Kubranské veselie, Dedinská suita, náročná Detská suita (jedna jej časť Hra s bábikami je natočená na Live CD pri príležitosti 50. výročia VH Trenčín) a ďalšie zaujímavé skladby veľikána, skladateľa hudby pre dychové orchestre.

Spomienky na Karola Pádivého

Peter Kopunič, čestný člen predstavenstva ZDHS

Vážení kolegovia.

Keď sa mám s vami podeliť so svojimi spomienkami na Karola Pádivého, tak sa musím vrátiť o 50 rokov dozadu, do roku 1958. 1. augusta sa zlúčili 2 kultúrne – osvetové organizácie v jednu. A síce, Osvetové ústredie so Slovenským domom ľudovej umeleckej tvorivosti. V auguste 1958 som bol ekonomickým námestníkom a vedúcim hudobného oddelenia bol Karol Pádivý, tam som ho stretol. Musím povedať, že hudobné oddelenie malo na starosti viacero hudobných žánrov, ľudová hudba, sláčiková hudba, zborový spev, nebola to len dychovka. Karol si sám osobne podržal dychovky a na ostatné mal svojich referentov. Zo svojho hľadiska musím povedať, že bol veľmi ctižiadostivý na to, aby v jeho oddelení navonok bolo všetko v poriadku a fungovalo. On nedokázal dajakým spôsobom útočiť na to, že nie sú peniaze, alebo ekonómovia dajte, nevedel sa v tomto smere hádať, ale vedel veľmi rozmýšľať, on sám bol totižto podľa mňa rodeným ekonómom, a vedel si veci usporiadať tak, aby aj v najkrutejších finančných podmienkach splnil svoje úlohy. Bol úplne oddaný metodickým materiálom. Mal priam radosť, povedal by som ako malý chlapec z toho, keď sa podarilo vydať nejaké dobré dielo pre dychovky ale aj pre ostatné žánre, ale mal aj žiaľ nad

dieb Pádivého Trenčín nemohol dosiahnuť takú úroveň a význam, akú bez diskusie má.

Pádivého Trenčín prešiel niekoľkými štádiami vývinu. Spočiatku sa usporiadal ako okresný festival dychových hudieb. Od roku 1975 sa stáva festival trojdňovým podujatím (s výnimkou rokov 1976 a 1978, kedy trval tak ako v prvých ročníkoch - dva dni). Od roku 1979 prerástol festival v celoslovenský význam, usporadúval sa ako celoslovenský festival veľkých dychových orchestrov. Vyvíjal sa aj program festivalu, napr. z pôvodných úvodných fanfár sa postupne vyvinul vežový koncert členov Posádkovej hudby Trenčín, v roku 1979 pribudol nočný koncert barokovej hudby na nádvorí trenčianskeho hradu.

Od roku 1981 sa realizovala myšlienka Pavla Plánku, spojiť koncert starej hudby s vystúpením členov Klubu spoločenského tanca ZK ROH Odevných závodov v Trenčíne v dobových kostýmoch. Od roku 1984 prešla organizácia festivalu z Okresného osvetového strediska na Mestské kultúrne a spoločenské stredisko v Trenčíne.

Pádivého Trenčín je vrcholným podujatím v oblasti dychovej hudby na Slovensku. Na doterajších ročníkoch Pádivého Trenčína sa prezentovali stovky hudobníkov, desiatky najlepších orchestrov Slovenska, hostia z Čiech a Moravy, ako aj mnoho zahraničných dychových orchestrov.

Adam Hudec, hudobný skladateľ

PÁDIVÉHO TRENČÍN V HISTÓRII A SPOMIENKACH

Smrťou Karola Pádivého (25. septembra 1965) česko - slovenská hudobná kultúra utrpela nenahraditeľnú stratu. Áno, česko - slovenská, lebo Majster Pádivý rovnakým dielom patrí obidvom národom. Narodil sa v českej Dolní Cerekvi pri Jihlave a od roku 1929 až do smrti, teda tridsaťšesť rokov, žil na Slovensku, v Trenčíne.

Tak ako dielo Františka Kmocha v Čechách, tak dielo Karola Pádivého na Slovensku má zakladateľský význam. Slovenská verejnosť ho vníma ako hudobného skladateľa, dirigenta, výkonného muzikanta, pedagóga a organizátora hudobného života.

Už počas poslednej rozlúčky s ním jeho najbližší spolupracovníci a priatelia si predsavzali každoročne organizovať festival dychových hudieb a tak zvečniť pamiatku tohto vzácného človeka.

Sľub splnili. V dňoch 10. a 11. septembra 1966 sa uskutočnil I. PÁDIVÉHO TRENČÍN, festival dychových hudieb. Na budove kina Hviezda, sídle vtedajšieho Domu kultúry a vzdelávania, kde Karol Pádivý posledné roky pôsobil, bola odhalená pamätná tabuľa. V trenčianskom letnom kine vystúpilo desať dychových súborov z Trenčína a okolia, šesť najznámejších Pádivého skladieb v monstrekoncerte zahrlo vyše 200 muzikantov.

Sme radi, že tradícia stretávania sa milovníkov dychovej hudby pod Trenčianskym hradom nezanikla, ba naopak, úspešne napreduje. Vďaka svedomitým organizátorom (Dom kultúry a vzdelávania, Mestské osvetové stredisko, Trenčianske osvetové stredisko, Osvetový ústav, Národné osvetové centrum, Združenie dychových hudieb Slovenska, politické a spoločenské orgány mesta, okresu a kraja) sa Pádivého Trenčín môže hrdiť svojou doteraz „27-ročnou“ tradíciou. Do Trenčína prichádzajú muzikanti nielen z celého Slovenska, Moravy a Čiech, ale aj súbory z Maďarska, Poľska, bývalého Sovietskeho zväzu, Francúzska, Nemecka.

Na základe zachovaných materiálov i osobných spomienok pamätníkov Vám predkladáme prehľad doteraz uskutočnených Pádivého Trenčínov. I keď nie sú údaje úplné a vyčerpávajúce, veríme, že budú milou spomienkou na chvíle strávené pri dobrej dychovej hudbe s priateľmi, naladenými na rovnakú vlnovú dĺžku.

Ivo Veliký, jeden z prvých organizátorov festivalov dychovej hudby v Trenčíne

Z HISTÓRIE PÁDIVÉHO TRENČÍNŮV

Adam Hudec, Ivo Veliký

HISTÓRIA CELOSLOVENSKEHO FESTIVALU DYCHOVÝCH ORCHESTROV NA POČEŠŤ KAROLA PÁDIVÉHO V TRENČÍNE

Festivaly dychových hudieb sú vyvrcholením snahy dychových orchestrov vo svojej činnosti, ktorej základným poslaním je rozdávať radosť, dobrú pohodu, ale aj predviesť mnohoročnú, každodennú, tvrdú prácu pri nácvikoch individuálneho zvládnutia hudobného nástroja, ako aj spoločných skúšok toho-ktorého dychového orchestra. Pri hodnotení umeleckých výkonov dychových orchestrov nikdy nesmieme zabúdať na to, že hráči týchto orchestrov sa venujú hudobným nástrojom až po ukončení pracovného času vo svojom povolání, ktoré býva skoro vždy iné ako hudba. Preto patrí obdiv mnohým hráčom, mnohým dirigentom i mnohým orchestrom za dosiahnutie vo viacerých prípadoch veľmi dobrej interpretačnej úrovne a za kus poctivej umeleckej práce.

Festival dychových hudieb Pádivého Trenčín je venovaný odkazu nestora dychovej hudby na Slovensku Karolovi Pádivému. Jeho skladateľská, dirigentská, organizátorská a v pravom slova zmysle priekopnícka činnosť v oblasti dychovej hudby Slovenska, to je historický fundament, z ktorého čerpali a aj v budúcnosti budú čerpať všetky dychové súbory a orchestre Slovenska.

Hneď po predčasnom odchode tohto vzácneho človeka sa zišli organizátori, no najmä nadšenci dychovej hudby, aby nedali zabudnúť významu osobnosti Karola Pádivého. Už pri prvom výročí úmrtia K. Pádivého sa koná I. ročník festivalu dychových hudieb – I. Pádivého Trenčín v roku 1966. S návrhom - usporiadať každoročne v Trenčíne na počesť Karola Pádivého okresný festival dychových hudieb so želaním, aby sa v budúcnosti rozrástol do celoslovenských pomerov - prišiel vtedajší riaditeľ Domu kultúry a vzdelávania v Trenčíne, neskôr riaditeľ ústavu divadelnej kritiky a dokumentaristiky v Bratislave dr. Štefan Bolebruch, CSc. Súťažnú časť festivalového programu, galakonzert a odborné semináre mal na starosti Osvetový ústav v Bratislave. Všetku ďalšiu programovú náplň jednotlivých ročníkov zabezpečovali kultúrne a spoločenské organizácie mesta Trenčín.

Ťažisko organizačnej práce ležalo na Okresnom osvetovom stredisku od vzniku festivalu. Uznávanie a poďakovanie patrí najmä dlhoročnej predsedkyni festivalového výboru, riaditeľke OOS v Trenčíne, Anne Koníkovej a jej spolupracovníkom z OOS v Trenčíne. Azda najväčší podiel na úspešnom priebehu podujatí mal odborný pracovník OOS Trenčín a neskôr Odboru školstva a kultúry MsNV v Trenčíne, Pavol Plánka, ktorý bol vo funkcii tajomníka festivalového výboru takmer pri každom ročníku. Funkciu režiséra programu v mnohých ročníkoch zastával jeden z iniciátorov vzniku festivalu, dlhoročný inšpektor vojenských dychových hudieb VVO, zaslúžilý pracovník kultúry pplk. Gejza Príbel. V neposlednom rade si zaslúži poďakovanie aj neúnavný propagátor Pádivého Trenčína v tlači, redaktor bulletinov, spracovávateľ publikácií o festivale, predtým pracovník OOS v Trenčíne, neskôr redaktor Nového slova, dr. Marián Pauer. Všetkým menovaným, i mnohým ďalším, patrí uznanie za ich obetavú prácu. Aby sviatok dychovej hudby v Trenčíne organizačne aj umelecky bol na patričnej úrovni, vyžadovalo si to oveľa viac, ako niektorým ukladali pracovné povinnosti organizátorov festivalu. Bez nadšenia, lásky k danému žánru, bez zaslúženej úcty k životu a dielu K. Pádivého a aj bez obetovania množstva hodín zo svojho voľného času, by festival dychových hu-

tým, že my ako osvetový ústav sme nemali vydavateľské oprávnenie predávať materiály, ale mali sme len vydavateľské oprávnenie obmedzené tak, že môžeme vydávať len pre osvetové zariadenia, ktoré mohli distribuovať ďalej príslušným záujmovým zoskupeniam. Toto Karola pochopiteľne veľmi škorelo, lebo vedel, že potreba je veľká, tak sa dohodol s riaditeľom a s ministerstvom, že na nejaký čas sme časť vydaných materiálov expedovali do jedného vydavateľstva v Trenčíne. A čuduj sa svete, Karolove očakávanie sa splnilo, dychovky si tam našli svoje materiály a ochotne ich kupovali. Neskôr však kontrola prišla na to, že porušujeme vydavateľské zákony a táto prax sa musela zmeniť tak, ako to bolo predtým - že môžeme materiál len distribuovať. Chcem povedať, že Karol bol človek, ktorý nemal rád konflikty a mrzeli ho každé prístupy, ktoré smerovali ku konfliktom.

Keď si ho predstavím osobne, vidím jeho šiltovku, široké rámy na okuliaroch, vidím jeho rozmýšľajúce oči a vidím jeho usmievajúcu sa tvár. Večne rozmýšľal, večne špekuloval, ruky vo vreckách, išiel po ulici, rozmýšľal, išiel po chodbe, rozmýšľal. Nebol spokojný s tým, čo dosiahol, večne chcel viac a lepšie. Musím vám povedať, že aj na „združenie dychových hudieb“ som sa po roku 1990 stretol s požiadavkou, prečo nevydáme školu Pádivého. Tak ju v krátkosti nazývame, hudobníci ju iste poznáte, veľmi populárna učebnica. My sme ju ako Združenie nevydali a ani Osvetový ústav, čo bola škoda.

Karol mal aj prísne hľadisko na ostatné žánre dychovej hudby. Dnes som pocítil, čo mi kedysi povedal: „Peter, nenávidím gaučovú muziku“. Nemal rád gaučovú muziku a vedel presne povedať, ktorú označuje za gaučovú. To čo sme dnes tu počuli (ukážky z Karolových skladieb) ma presvedčilo, že Karol mal pravdu. Bol priateľom dobrej, ľúbivej muziky.

On sám bol vynikajúcim metodikom. Keď prišiel do určitého súboru, do dychovky, tak tá dychovka mohla byť spokojná, mohla na neho spomínať ako ja hovorím na večné veky vekov. On tú dychovku dokázal pretvoriť za 4 – 5 hodín, skôr neodíšiel, pokiaľ každý jeden člen neuznal, že všetky zmeny, ktoré navrhuje, sú oprávnené a sú správne. Sám osobne si obľúbil jeden dychový orchester v Beladiciach, to je pri Nitre, pri Zlatých Moravciach, tam bolo odborné učilište vinárske, a ako sa tu už dnes spomínalo, víno mal naozaj rád. Nepil hocikaké víno, jeho obľúbené víno bolo Sauvignon. Chcem povedať, že 4. novembra je Karola, a keď sme v jeho kruhu oslavovali meno Karol, pil sa Sauvignon. Pil sa s rozumom, pil sa veselo a pri dobrej nálade. Ak budete 4. novembra oslavovať Karola, tak si spomeňte, že Karol Pádivý mal rád biele víno Sauvignon, ľúbilo sa mu. Hodnotiteľ jeho diela, náš priateľ Adam Hudec, má sviatok jeden deň pred Karolom, 3. novembra, viac neprezradím, čiže ak aj on bude popíjať tretieho víno, nech si súčasne štvrtého pripije na Karola.

Keď vzniklo naše Združenie, malo sídlo v Bratislave na Baštovej ulici, v priestoroch kde predtým sídlilo Krajské osvetové stredisko. Viete, že krajské osvetové strediská boli zrušené, a tak aj naše Združenie dychových hudieb sa muselo presťahovať na Žabotovu ulicu. Priestorov bolo málo, to čo sme mali, sme zachránili. Ako nie, ako aj áno, objavil som v inventári, v obrazoch, ktoré v Krajskom osvetovom stredisku viseli na stenách, fotokópiu jednej skladby – „Pro moji najmilejší“. Je to podpísané ním, „Rumunsko, 26. října 1926“. Kládol som si vždy otázku, ako sa dostal do Rumunska, čo tam robil. Dnes som sa dozvedel z príspevku pána Žižlavského, že „Malá dohoda“ mala nejaké záväzky, a že tam bol pravdepodobne prevelený, to znamená, že musel byť v armáde. Pán Žižlavský mi ešte prezradil, že to bola skladba pre jeho matku. Ak táto skladba vznikla v r. 1926, tak teraz má 82 rokov. Nevieť hodnotiť odbornosť skladby, to už mne neprináleží, ale vtedy mal Karol Pádivý 18 rokov. Túto vzácnu pamiatku, ktorú som uchovával, venujem Adamovi Hudecovi aby s ňou naložil tak, ako si táto skladba zaslúhuje.

Na Karola Pádivého budem spomínať ako na človeka, ktorý patrí nám Slovákom. Tak ako patrí Karol Plicka (etnograf a hudobný vedec českého pôvodu), tak ako patrí Jan Hála (maliar pôsobiaci vo Važci českého pôvodu). Nezáleží na tom, že sa narodil v Čechách, ale že celé svoje dielo odovzdal Slovákom. Patrí mu za to vďaka.

Karol Pádívý a môj vzťah k jeho tvorbe s dôrazom na jeho tvorbu pre mládežnícke a detské orchestre.

Jozef Král, kapelník VH Banská Bystrica, inšpektor VH VVO,
dirigent dychovej hudby Železiarne Podbrezová

Vážení kolegovia.

Oslovil ma predseda ZDHS pán Janko Jamriška, aby som krátkou spomienkou na prácu s dielami Karola Pádívého, či už v profesionálnej alebo amatérskej sfére, prispel k úspešnému priebehu tohto seminára. Nevieť ako sa mi to podarí, pretože o tomto nestorovi slovenskej hudobnej tvorby bolo na tejto pôde povedané už veľmi veľa.

Na úvod by som chcel povedať niekoľko mojich skúseností s interpretáciou diel Karola Pádívého u nás na Slovensku. Ja osobne som prvý kontakt s dielom Karola Pádívého získal pomerne neskoro. Bolo to v roku 1970, kedy plk. Zdeněk Sviták, veliteľ VHŠ VN, nacvičil a nakoniec i predviedol s orchestrom školy na absolventskom koncerte v Prahe milé ale náročné dielo Karola Pádívého Intrádu a tanec. Znovu opakujem, že to bolo pomerne neskoro. Ale od tej doby ma dielo Karola Pádívého sprevádzalo a sprevádza celý život. Keď som po absolvovaní školy nastúpil k vojenskej hudbe do Topoľčian, Slovensko malo šesť vojenských orchestrov, ktoré v tej dobe bežne robili dvakrát týždenne v letnom období promenádne koncerty na námestiach, parkoch či v kúpeľných dvoranách. Ba čo viac, pravidelne každý rok sa v Trenčianskych Tepliciach konali súťaže vojenských hudieb. Prečo to spomínam? Pretože vtedy ako i dnes tvrdím, že azda okrem VH Trenčín, vojenské hudby zaraďovali do svojich koncertov viac českých, i keď vtedy našich autorov, ako práve diela Karola Pádívého. A tak je tomu i dodnes. Dirigenti skôr siahnu po dielach moderne inštrumentovaných, často ovplyvnených americkými prvkami swingu či jazzu, ako by zaraďili do koncertu práve neprekonateľné a vysoko profesionálne zharmonizované a inštrumentované diela Karola Pádívého. Nech mi dirigenti prepáčia, ale mám dojem, že aj ich vinou sa diela hrávali a hrajú častejšie v zahraničí (Česko, Rakúsko) ako u nás doma. Mám takúto skúsenosť. Ako profesionálny vojenský kapelník som každý rok chodil na rehabilitáciu do Karlových Varov. Tam na hlavnej promenáde hrávala domáca vojenská hudba, a to dvakrát týždenne. Na každom koncerte zaradil kapelník kpt. Rasťo Synek najmenej dve náročné diela Karola Pádívého Rumunské tance (Sarba, Hora, Hategana), Predohra ku slávnosti, Súčanské čardáše, Slovenský tanec I, Slovenský tanec II, Na ihrisku, Na rakete. To všetko boli diela, ktoré vo VH Karlove Vary bežne zaraďovali do svojich koncertov. Ja som sa snažil, a nehovorím to na svoju obhajobu, zaraďiť do svojich koncertov, či už ako dirigent vojenskej hudby alebo teraz ako dirigent amatérskej hudby, vždy minimálne jedno dielo Karola Pádívého. Môžete si to overiť osobne. Všetky programy našich koncertov máme zverejnené na našej internetovej stránke www.zelpo.sk. Aj teraz, keď chystám koncert s Dychovou hudbou železiarní Podbrezová k 170-temu výročiu jej vzniku, určite dielo Karola Pádívého chýbať nebude.

Dovoľte mi podeliť sa s vami ešte o jednu moju najnovšiu skúsenosť. V snahe pripraviť sa čo najzodpovednejšie, zašiel som do vedeckej knižnice za riaditeľkou Literárneho a hudobného múzea (LHM) v Banskej Bystrici RNDr. Bardiovou. Chcel som si doplniť a rozšíriť vedomosti o diele a živote Karola Pádívého, aby som ich mohol prípadne využiť v tomto mojom príspevku. Prešli sme všetky možné informačné systémy knižnice, biografie, slovníky, časopisy (Hudobný život, Rytmus, Hudobné rozhľady), strávili sme hľadáním viac ako pol dňa, ale okrem informácií slovníkového typu sme nenašli takmer nič. Žiadne recenzie, žiadne články, žiadne referáty o jeho živote a diele. Ba ani internet nám v tomto smere veľmi nepomohol. Ja sa pýtam: Nie je to tak trochu aj naša chyba? LHM by akúkoľvek podobu či formu viac zdokumentovať túto osobnosť slovenského hudobného života rado privítalo.

No napriek tomu som sa dozvedel niekoľko skutočností, ktoré nie sú až tak známe. Tak napríklad to, že v rokoch 1953-1962, keď bol hudobným referentom Slovenského ústredia ľudovej umeleckej tvorivosti, stal sa zakladateľom hudobných festivalov v Leviciach, Hnúšti a Brezne. Zaujímavosťou pre mňa bolo aj zistenie, že na Slovensku považujeme Pádívého za slovenského autora, autori Československého hudobného slovníka považujú Pádívého za českého skladateľa zábavnej hudby pôsobiaceho na Slovensku.

Tak trochu mimo našu pozornosť prebehla i skutočnosť, že Karolovi Pádívému v roku 2004 udelil vtedajší prezident Rudolf Šuster Križ prezidenta SR II. stupňa.

Päť „P“ Slávnostnému stretnutiu dychových hudieb v Dolnej Cerekvi

Mgr. Adam Hudec, hudobný skladateľ, čestný predseda ZDHS

V sobotu 30. 8. 2008 sa konalo v Dolnej Cerkvi podujatie, na ktoré ma pozval starosta obce Městys Dolní Cerekev Zdeněk Jirsa, aby som predniesol referát na seminári o ich rodákovi, geniálnom skladateľovi dychovej hudby, ktorý sa narodil v Dolnej Cerkvi presne pred 100 rokmi. Nie je to nik iný, ako najvýznamnejší hudobný skladateľ, hudobný teoretik, dirigent a pedagóg v oblasti dychovej hudby na Slovensku - **Karol Pádívý**.

Z Bratislavy som prišiel na Vysočinu veľmi rád, pretože dielo Karola Pádívého si na Slovensku veľmi vážime, jeho viac ako 120 vynikajúcich skladieb pre dychové orchestre je hraných dodnes nielen na Slovensku, ale aj v Čechách, Rakúsku, Nemecku a inde vo svete.

Toto Slávnostné stretnutie dychových hudieb malo všetkých **Päť P** – doslova a do písmena.

Pádívý - (Karol Pádívý - nar. 10. 9. 1908 v Dolnej Cerkvi – zomrel 25. 9. 1965 v Trenčíne).

Pre predstaviteľov obce Městys Dolní Cerekev ideálny podnet na usporiadanie veľkej akcie v oblasti dychovej hudby. Pamiatku stého výročia narodenia ich rodáka Karola Pádívého si uctili maximálne dôstojne návštevou rodného domu skladateľa, usporiadaním odborného seminára o živote a diele Karola Pádívého, ktorý mal pred plnou sálou značný ohlas a primeranú dôstojnosť, vydaním CD nosiča so skladbami K. Pádívého, udelením Čestného občianstva in memoriam tomuto skladateľovi a ešte mnohými ďalšími počinmi.

Podujatie - Starosta Zdeněk Jirsa so svojim tímom spolupracovníkov sa ho zhostili na jednotku s hviezdíčkou. Výborná organizácia podujatia, profesionalita ale i srdečnosť všetkých zainteresovaných môžu byť vzorom aj pre iných organizátorov podobných akcií. Prešiel som s dychovou hudbou (či už ako kapelník Malokarpatskej kapely, člen medzinárodných porôt a pod.) množstvom festivalov dychových hudieb na Slovensku i v celej Európe. Môžem skonštatovať, že toto podujatie v Dolnej Cerkvi bolo jedným z najlepších, aké som doteraz absolvoval.

Publikum – plná sála na seminári o K. Pádívom, plné námestie na vystúpeniach dychových hudieb, skvelá atmosféra, spontánne a inteligentné moderovanie akcie Karolom Hegnerom, to všetko dalo zúčastnenému publiku skvelý zážitok.

Päť výborných dychových hudieb – napr. DO Tutti ZUŠ Jihlava, DH Strážanka (tohtoročný víťaz Zlatej krídlanky v Hodoníne), ale aj ďalšie kapely, predviedli veľmi dobré hudobné výkony a zabavili publikum tak, ako sa od nich očakávalo.

Počasi – ideálnejšie počasie sa na takúto akciu ani nedá objednať. Krásny slnečný deň a kvalitná hudba boli príjemným zážitkom pre množstvo divákov všetkých vekových kategórií.

Na záver treba len pogrätulovať organizátorom toho podujatia k veľmi vydarenej akcii.

Muzikantské tradície Bošáckej doliny

Bošáca, J. Mičkovíc-Predných, 1930. Zapísal P. Dzurák

Hudba bola súčasťou života obyvateľov dediny, mnohých menej či viac významných príležitostí. Na jednu emotívne i po rokoch spomína vtedajší člen dychovej hudby:

„Chodzili zme hrávať regrútom. Už jak chodzili k asentírke. Do Trenčína. Tento deň sa spojili obidve bandi. Aj sokolé, aj orli. To zme ráno, keď sa išlo na asentírku, tak abí sa ňepovedalo zahráli pri obecnom dome, nasalli na vozi a rovno do Bohuslavíc na staňicu. Ott'al vlakom do Trenčína. Jak zme zesalli, tak f tom parku zme sa zeraď'ili a keď s namí chod'el Pád'iví tak si nás zebrał pod komando. Na samém pretku on jako dirigent, potom mi muzigant'é, po nas richtár a po ňom, henti regrúť'é. Až na koňec parku ge Štefáňikovi. Richtár položil kvecini na pomník a zahráli zme himnu. Šecci cibíli v pozore. Potom ešte jennu, Hej Slované, alebo Chto za pravdu horí. Potom sa nastúpilo do sprievodu, dopretku zástava, starí Kochan dal anšlák a išlo sa. Tram ta ramtata. A nato celá banda spuscila, to bola naša najmilšá, jako marš "Na trenčanském most'e fjalenka rosté". A mi klarinetisti popretku jak prví rad. A cifruvali! Jenna radosť. A ten Kochan: bum, bum ratatta. A Supelák na tú basu, keď rízél auzlági sa trásli. Žánne pijánko, to bolo samé forte. Bár som bol zrobení, šak tích rolí na roviňe som moc ňemal, samá vrchovina, ale nohí mi samé ot seba viskakuvali ... a ludzí okolo nás, aj po nás, celá procesija. Pret meskím domom sa zastavilo stát a tam zme povinňe spuscili "Trenčanské hodzini." Nuš, povinňe! Vedzeli zme, že si to tí páňi potrpeli na takú úctu. Pokal si dovidzel šade pootvárané okná a s každého okna kivali. A potom zas nasadzil marš. Naproci staňice bola krčma, tam nám dali po pive a richtár začal rozmerávať, ale pozor! Len hudebňikom! Slivovica čo bola jako pre nás. Keď nato ňeból čas, tak taká poprávka bola v Bohuslavicách u Šimloviča. A to sa rovno išlo do sokolovňe a hralo sa, a hralo sa, no, veru ňjékerí rok skoro do rána" .

Dňa 25. júna sa v Trenčíne uskutočnilo podujatie pri príležitosti stého výročia narodenia Karola Pádívého, na ktorom jeho syn Jaroslav predstavil svoju novú publikáciu s názvom Karol Pádívý v spomienkach a dokumentoch. Táto publikácia azda vyplní medzeru, ktorá tu je, a doplní vedomosti o živote a diele tohto priekopníka pôvodnej slovenskej dychovej tvorby.

Niet pochýb o tom, že Karol Pádívý kládol veľký dôraz na výchovu mládeže v žánri dychovej hudby. Svedčia o tom mnohé skutočnosti. Jednak to, že v roku 1940 začal učiť hrať učňov v Trenčíne na dychové nástroje. A už roku 1941 zakladá v Trenčíne mládežnícku dychovú hudbu. Tu je treba spomenúť jeho dielo Zborová škola pre dychový orchester, ktoré vyšlo v Martine v roku 1954.

Pre detské a mládežnícke dychové orchestre, ktoré sa ešte len začínajú etablovať, sú určené dielka technicky nenáročné, harmonicky a inštrumentálne jednoduché - Hráme sa na muzikantov, Prvá polka, Prvý valčík, Šotyš, Prvý pochod. Medzi skladbičky vhodné pre mládežnícke orchestre možno radiť i pochod Pri trenčianskej bráne, Júlia polka. Pre deti, ale i dospelých, sú vhodné Rozcvičky - C - dur, F - dur, B - dur, a - mol.

Na záver mi dovoľte zopakovať to, čo už tu niekoľkokrát odznelo. Dielo Karola Pádívého je tak rozsiahle, jedinečné a dokonalé, že sa sotva nájde niekto, kto by ho v otázkach inštrumentácie nápaditosti, skladateľskej techniky ale i pedagogiky prekonal. Preto si zasluhuje našu pozornosť, preto sa musíme k nemu vracieť a z jeho tvorby sa učiť a čerpať. V tomto smere sme tejto osobnosti stále veľa dlžní.

Moje spomienky na Karola Pádívého

Milan Žákovíc, kapelník

Na jeseň v roku 1950 som začal účinkovať v dychovej hudbe v Moravskom Lieskovom. Bol som študentom gymnázia v Novom Meste nad Váhom. Mňa a ďalších začínajúcich muzikantov skolil vtedajší kapelník Juraj Bučko (1905). Keď som v roku 1955 maturoval, bol som už riadne vyškolený a pravidelne som hrával v kapele na krídlovku. V tom čase sa konali každý rok kvalifikačné skúšky hudobníkov, čím získavala hudba oprávnenie účinkovať za honorár. A práve na týchto skúškach som sa prvýkrát stretol s Karolom Pádívým, ktorý bol predsedom skúšajúcej komisie.

V roku 1960 som sa stal kapelníkom lieskovskej OH, a tak som sa s nim častejšie dostával do kontaktu. Keď som v roku 1963 založil na miestnej ZDŠ žiacky dychový súbor, stali sa naše vzťahy priateľskými. Pri každom stretnutí bol ochotný nám poradiť, aby sme boli čo najúspešnejší. V roku 1963 som tiež začal študovať na Pedagogickej fakulte v Trnave a najviac ma zaujal odbor harmónia. Veľmi mi pri štúdiu pomohla jeho kniha Inštrumentácia pre dychové hudby. Študoval som ju ako doplnkovú literatúru a veľmi som si cenil vedomosti, ktoré som z nej získal.

Cenné boli pre mňa najmä jeho skladby pre začínajúce súbory. Tie tvorili základ repertoáru našich mládežníckych súborov na rôznych podujatiach ako Kopaničiarske slávnosti v Starom Hrozenkove, Slávnosti bratstva Čechov a Slovákov na Javorine, na folklórnych slávnostiach v Krakovanoch, v Myjave a vo Východnej.

Na festivaloch dychových hudieb sme sa usilovali hrať i náročnejšie skladby. Veľmi dobre nám poslúžili jeho Súčanské čardáše - rýchle trenčianske sedliacke tance upravené do koncertnej podoby. Dobré sme s nimi uspeli nielen na domácich festivaloch, ale aj v cudzine.

Hudobný fond udeľuje „Cenu Karola Pádivého“

zo zdrojov Hudobného fondu

Hudobný fond od r. 1991 udeľuje Cenu Karola Pádivého za rozvíjanie dychovej hudby. Cena je udeľovaná na základe návrhu Združenia dychových hudieb Slovenska, pričom ZDHS bolo iniciátorom pre vznik tohto ocenenia.

Hlavným poslaním Hudobného fondu je podporovať tvorivú činnosť poskytovaním podpôr hudobným tvorcom a hudobným organizáciám na Slovensku.

Hudobný fond udeľuje každoročne 6 cien za významné výkony alebo dlhoročný prínos v oblasti hudby. Ceny boli založené na pamiatku významných slovenských hudobných umelcov v oblasti vážnej hudby, folklóru, džezu a dychovej hudby. O udelení cien rozhoduje Rada Hudobného fondu. Finančné odmeny, s ktorými sú ceny spojené, sa uhrádzajú z prostriedkov Hudobného fondu určených na podpornú činnosť, nie sú dotované príspevkami, darmi alebo dedičstvami osobností, podľa ktorých sú nazvané, ani príjmami z nadácií alebo iných finančných zdrojov.

rok udelenia ceny	ocenený umelec	ocenené dielo/ výkon
1991	Kopáčik, Ikov – hudobný skladateľ a dirigent, pedagóg	dirigentovi Veľkého dychového orchestra ZDA Partizánske, dlhoročnému pedagógovi ZUŠ a prvému riaditeľovi súkromnej umeleckej školy
1991	Dychový orchester mladých z Košíc	za vynikajúcu reprezentáciu slovenskej dychovej hudby doma i v zahraničí
1992	Letošník, Ctibor – skladateľ a dirigent VH - in memoriam	za dlhoročnú aktívnu činnosť v oblasti dychovej hudby na Slovensku a za úspešnú reprezentáciu slovenskej dychovej hudby v zahraničí
1992	Spojený dychový orchester Prievidza	pri príležitosti 40. výročia vzniku za dlhoročné úspešné účinkovanie v ČSFR i v zahraničí
1993	Príběla, Gejza – hudobný skladateľ a dirigent	za celoživotný skladateľský a organizačno-umelecký prínos pre rozvoj dychovej hudby v trenčianskom i celoslovenskom meradle
1993	Dychová hudba Podbrezová	za úspešnú reprezentáciu a interpretačné výkony na domácich a zahraničných súťažiach pri príležitosti 155. výročia vzniku
1994	Tarjányi, Viliam – dirigent DO Prešov	za dlhoročnú dirigentskú činnosť
1994	Dychový orchester Požiarneho zboru Košice	pri príležitosti 120. výročia vzniku
1995	Hudec, Adam, Mgr. – hudobný skladateľ a predseda ZDHS	za dlhoročnú všestrannú činnosť v oblasti dychovej hudby na Slovensku
1995	Mestský dychový orchester Trenčín	za dlhoročnú, kvalitnú propagáciu dychovej hudby Slovenska doma i v zahraničí a najmä za vynikajúcu interpretáciu <i>díel Karola Pádivého</i>
1996	Bienik, Pavol, Mgr. – dirigent a pedagóg	za dlhoročnú všestrannú odbornú hudobnú a organizačnú činnosť
1996	Posádková hudba Banská Bystrica	za dlhoročnú cieľavedomú odbornú spoluprácu s dychovými hudbami
1997	Beleš, Ľudovít – hudobný skladateľ	za tvorivé a zanietené rozvíjanie dychovej hudby
1998	Galovec, Michal, Mgr. – dirigent a pedagóg	za tvorivé a zanietené rozvíjanie dychovej hudby

Dychový orchester ZUŠ Považská Bystrica (rok 2002)

Medzinárodná súťaž veľkých dychových orchestrov Ostrava 2003

Dychový orchester ZUŠ Považská Bystrica na seminári hrá ukážky skladieb Karola Pádivého

Od prvých krokov po úspechy na medzinárodných festivaloch

Mgr. Art. Michal Bróska, umelecký vedúci orchestra - riaditeľ ZUŠ

Dychový orchester Základnej umeleckej školy v Považskej Bystrici bol založený v školskom roku 1976/77 s cieľom dať možnosť najlepším žiakom dychového oddelenia školy uplatniť svoje hráčske a individuálne schopnosti v orchestrálnej hre. S podporou vedenia školy, sústavnou, trpezlivou a cieľavedomou prácou sa už v samých začiatkoch vytvárali dobré podmienky pre činnosť orchestra a kladli základy i dnešných úspechov.

Medzi prvých učiteľov, ktorí okrem zakladateľa orchestra Mgr. Michala Bróska pomáhali členom orchestra zdokonaľovať sa v hre na dychových nástrojoch, patrili Anton Magyari, Jozef Baroš, Pavol Hulec, Juraj Bombala, Karol Čelko, Milan Mercinery, Milan Nemeč, Rudolf Pagáč, Stanislav Kardoš, Peter Lehotský, Gustáv Ulický a na bicích nástrojoch Peter Zimen. Vyvrcholením tejto etapy vývoja orchestra bol úspešný 15-dňový zájazd dychového orchestra do Veľkej Británie - Grófstvo Durham v roku 1988.

Príchodom kvalifikovaných hudobných pedagógov Anny Mikušovej, Mgr. Jána Figuru, Pavla Bašku, Igora Steinerja, Mariána Belobraďa, Kataríny Michaliskovej - Hrtánkovej, Martina Brhlíka, Moniky Bróskovej a Veroniky Markovej, ako aj vďaka možnosti uskutočňovať nácvičky v zrekonštruovanej koncertnej sále ZUŠ (1998), sa zvýšila kvalitatívna úroveň orchestra. Už prvé slávnostné koncerty (novoročné), festivaly (Žilina, Martin, Dolná Krupá, Trenčín), súťaže (Svit, Lednické Rovne, Nové Mesto nad Váhom), promenádne koncerty (Bardejov, Trenčianske Teplice) či zájazd do Poľska potvrdili správnosť cesty, po ktorej sa orchester vydal. Orchester svojou činnosťou dokazoval a neustále dokazuje, že moderný dychový orchester môže interpretovať skladby rôznych žánrov, od transkripcií slávnych diel minulosti, skladby ovplyvnené džezom, ľudovkou až po koncertné diela súčasných skladateľov, a zároveň môže osloviť mladých ľudí. Aj preto dychová hudba zaznamenáva nebývalý rozmach v západnej Európe i v USA.

Výkony orchestra sú znásobené vhodným výberom repertoáru, interpretačnými výkonomi sólistov - inštrumentalistov a spevákov - absolventov a študentov konzervatórií a vysokých umeleckých škôl.

Poslaním orchestra aj v budúcnosti bude rozdávať radosť z dobrej muziky, rozvíjať hudobný talent žiakov školy - muzikantov a spevákov, a tak napĺňať očakávania vďačných poslucháčov dobrej dychovej hudby.

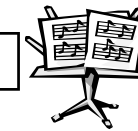
Od r. 2002 orchester dosahuje výrazné úspechy na domácich aj zahraničných pódiumoch. Na každom festivale alebo súťaži veľkých orchestrov, ktorých sa zúčastnil, bol hodnotený v zlatom pásme a z väčšiny z nich si priviezol aj víťazstvo.

- 2002 - Pádivého Trenčín – zlaté pásmo Cum – Laude, víťaz
- 2003 - Golden Lyre, Rybnik (Poľsko) – zlaté pásmo Cum – Laude, víťaz
- 2003 - Medzinárodná súťaž veľkých dychových orchestrov Ostrava, zlaté pásmo
- 2004 - Slávnosti dychových hudieb Viedeň – hosť festivalu
- 2005 - Kmochoy Kolín – zlaté pásmo
- 2006 - Medzinárodný akademický festival hudobného umenia, Belfort (Francúzsko) – hosť festivalu
- 2007 - Golden Lyre, Rybnik (Poľsko) – zlaté pásmo Cum – Laude, víťaz
- 2007 - Pádivého Trenčín – zlaté pásmo Cum – Laude

Ocenením práce orchestra je získanie významného ocenenia v oblasti kultúry – medaila Daniela Gabriela Licharda udeľovaná Národným osvetovým centrom v Bratislave.

Orchester nezabúda ani na svojich domácich priaznivcov. Každoročne usporadúva „Novoročné koncerty“, za čo býva odmenený aplauzom do posledného miesta zaplneného hľadiska. Z novoročných koncertov sú vydávané CD, z ktorých ukážky sú prístupné na webovej stránke orchestra (www.orchestrepb.sk).

Umeleckým vedúcim orchestra a dirigentom je Mgr. Art. Michal Bróska, riaditeľ ZUŠ, dirigentom Marián Belobraď, organizačným vedúcim Ing. Pavol Baška.

rok udelenia ceny	ocenený umelec	ocenené dielo/ výkon
1999	Novotný, Jiří – dirigent a pedagóg	hlavnému dirigentovi Dychového orchestra mladých mesta Košice za úspešné výsledky dlhoročnej dirigentskej a pedagogickej práce v oblasti umenia dychovej hudby na Slovensku
2000	Kopunič, Peter – tajomník ZDHS	za výrazný prínos k rozvoju dychovej hudby na Slovensku
2001	Seriš, Ján – hudobný skladateľ	za trvalé a zamerané rozvíjanie dychovej hudby na Slovensku a celoživotnú skladateľskú prácu v jej prospech
2002	Glórik, Izidor – hudobný skladateľ	za trvalé a zamerané rozvíjanie dychovej hudby a celoživotnú skladateľskú činnosť
2003	Jamriška, Ján – hudobný skladateľ a predseda ZDHS	za výrazný osobný prínos pri zvyšovaní odbornej úrovne dychovej hudby na Slovensku
2004	Petrík, Anton - hudobný skladateľ	za skladateľskú činnosť v oblasti slovenskej dychovej hudby
2005	Tátoš, Vojtech - hudobný skladateľ, redaktor	za trvalé a zamerané rozvíjanie tvorivej skladateľskej práce v prospech dychovej hudby na Slovensku a jej cieľavedomú, úspešnú reprezentáciu v médiách
2006	Čuhák, Eduard - hudobný skladateľ	za celoživotné trvalé a zamerané rozvíjanie dychovej hudby na Slovensku a jej úspešnú prezentáciu v zahraničí
2007	Marhulík, Ján – dirigent a podpredseda ZDHS	za celoživotné trvalé a zamerané rozvíjanie dychovej hudby, autorstvo a pätnásťročnú organizáciu autorskej súťaže Slovenské tango, Bardejov
2008	Pádivý, Jaroslav – syn Karola Pádivého	pri príležitosti 100 rokov od narodenia Karola Pádivého za zamerané šírenie a propagáciu jeho celoživotného diela v umeleckom odkaze pre dychovú hudbu na Slovensku i v Európe

Poznámka: popri cene Karola Pádivého HF udeľuje aj nasledovné ceny:

Cena Jána Levoslava Bellu (od r. 1963) – za hudobné dielo, Cena Frica Kafendu (od r. 1964) – za významné výkony v oblasti interpretačného umenia, Cena Jozefa Kresánka (od r. 1991) – za muzikologickú, publicistickú a kritickú tvorbu, Cena Ladislava Martoníka (od r. 1991) – za džezovú hudbu, Cena Pavla Tonkoviča (od r. 1991) – za prínos v oblasti hudobného folklóru.

Rok 2008, odovzdávanie cien Hudobného fondu. Cenu Karola Pádivého preberá syn Jaroslav Pádivý. Na fotke vľavo J. Pádivý s riaditeľom Hudobného fondu Ing. Milošom Kocianom, na fotke vpravo s gratulantom - predsedom ZDHS Jánom Jamriškom.

MAESTRO O MAESTROVI alebo J. Praveček o K. Pádivom

Rozprával sa Mgr. Adam Hudec, 1991

Národného umelca, hudobného skladateľa Jindřicha Pravečka (pre nás dychovkárov zostáva skutočným národným umelcom, aj keď dnes sa už tieto tituly "nenosia") netreba zvlášť predstavovať, žijúca legenda českej dychovej hudby sa aj vo svojich osemdesiatich troch rokoch s neútlakajúcou vervou zaujíma o všetko, čo sa v dychovej hudbe deje. Ba príležitostne ešte aj diriguje. Pre Slovákov je pán Praveček významný aj tým, že úzko spolupracoval s nestorom slovenskej dychovky Karolom Pádivým. Na festivale VDO v Ostrave vyhovel mojej žiadosti a zaspomínal si na K. Pádivého i na svoju spoluprácu so Slovenskom.

J.P.: Bol mojím blízkym priateľom a mám na neho tie najkrajšie spomienky. Keď som pôsobil ako šéfdirigent Ústrednej hudby ČSLA v Prahe, Karol Pádivý k nám dochádzal so svojimi skladbami takpovediac pravidelne. Vždy doniesol nejakú skladateľskú novinku, a my, hudobníci a dirigenti, sme sa na tieto skladby už dopredu tešili a mali záujem premiérovať jeho skladby u nás. Bolo takmer pravidlom, že ÚH ČSLA hrala Pádivého skladby ako prvá, a zväčša ich aj premiérovo nahrála v Čs. rozhlase v Prahe. Z jeho skladieb vyžarovala obrovská invencia. To bola a vždy zostane Pádivého hlavná prednosť. Jeho melódie som priam cítil, a z invencie, ba aj inštrumentácie som pociťoval obrovskú radosť. Dokázal jednotlivé nástroje i nástrojové sekcie pochopiť, zladit' ich i správne "posadiť"...

A.H.: Pádivého skladby, vytvorené v 40-tych až 60-tych rokoch sú aktuálne dones. Doposiaľ prekvapujú Európu, keď niektoré z nich objaví. Žiaľ, väčšinu z nich sa jej doposiaľ nepodarilo nájsť. Odborníkov prekvapuje skvelá inštrumentácia. A pokiaľ sa aj niekto iný pokúsil preinštrumentovať Pádivého skladby (napr. nemecké vydavateľstvo Ewoton Pochod textilákov), už to nebolo ono. Znelo to omnoho horšie ako originál.

J.P.: Áno, na Pádivého inštrumentácie "čiahnuť" sa nevypláca.

A.H.: K. Pádivý, zdá sa, bol veľký pedant. Novo skomponované skladby si najprv prehrával doma, v trenčianskej Posádkovej hudbe. Bol typ večne nespokojného skladateľa, ktorý niektoré svoje veci prerábala aj zo trikrát, zo štyrikrát. Jeho synovia mi prezradili, že poniektoré z nich majú aj dve - tri verzie. Do Prahy k Vám vždy prišiel až s tou, ktorá sa vykryštalizovala v domácej dychovej hudbe Merina alebo v PH Trenčín.

Pán Praveček, spolu s Karolom Pádivým ste zasiahli veľmi významne oblasť inštruktívnej literatúry knihou Inštrumentácia pre dychovú hudbu. Dá sa povedať, že ide o zakladajúce dielo nielen česko-slovenského, ale aj európskeho významu. Priblížili by ste nám vznik tejto knihy?

J.P. Ako isto viete, bola vydaná v roku 1954 v Martine Maticou slovenskou. Práca na nej bola veľmi zaujímavá a zodpovedná, pretože dovtedy takáto publikácia u nás nevyšla. S pribojnými myšlienkami prichádzal vždy Karol. Vychádzal z toho, že začať sa musí od tých najmenších súborov, ktorých je u nás veľa a potrebujú mať tiež nejakú inštruktívnu literatúru. A tak sme začali od vedenia hlasov, od rozvádzania harmónie, akordov, atď. Celá Inštrumentácia začína od najmenšieho, cez stredné až po najväčšie obsadenie dychových orchestrov.

A.H.: Ako chlapec som doslova "hltal" túto školu a veľa som sa z nej priučil. Ale nielen ja, prakticky všetci odborníci slovenskej dychovej hudby. Neskôr ste vydali ešte aj Instrumentaci pro dechový orchestr (vyšla v Lipsku v r. 1981) a v určitej mutácii aj u nás pod názvom Dechový orchestr - dirigování a instrumentace (Panton 1987). Tieto knihy sú skutočne základnými dielami dychovej hudby nielen v Československu. Mohli by ste ešte povedať niečo o zakladaní festivalov dychových hudieb na Slovensku? Je to záležitosť pre rozvoj slovenských dychových orchestrov nebyvalo dôležité. Prvý taký skutočný festival sa konal v roku 1960 v Leviciach.

J.P.: Organizoval ho Karol Pádivý, a bol som tam veru aj ja. Bol to veľmi krásny, zaujímavý festival a tešil sa veľkej priazni obecnstva. Mal som z toho veľkú radosť a potešili ma aj dobré výkony vašich orchestrov. Ako člen poroty som potom absolvoval viacero vašich festivalov. Rád som k vám chodieval aj na rôzne sústreďenia, dirigentské kurzy, inštruktáže, ktoré sa zväčša konali neďaleko Bratislavy. Modra, myslím si, sa to volá. Všetko organizoval Karol. Boli v tom jeho nápady a veľa práce. Obrovské dielo, ktoré počas svojho života urobil, by sme si mali všetci nasmierne cenit'.

A.H.: Na Slovensku si ho, samozrejme, vážime. Ktoré z jeho skladieb si ceníte najviac kompozične?

J.P.: Ťažko povedať, pretože ich je veľa. V pamäti mi navždy zostane Pochod textilákov, Vajnorská polka, Intráda a

níci a hráči dychových hudieb boli českého pôvodu. Osud ich zavial na Slovensko, kde zakladali nové dychové hudby a vychovávali mladých hráčov v hre na dychové nástroje. Slovenské dychové hudby často interpretovali skladby českých autorov, predovšetkým pochody F. Kmocha, koncertné valčíky J. Fučíka a V. Vačkára, neskôr polky a valčíky J. Vejvodu, K. Vacka, A. Borovičku, J. Bláhu, J. Poncara a mnohých ďalších. Skladby týchto autorov sa hrali na území celého dnešného Československa, a to nielen v dobe ich vzniku, ale postupne zľudovali a hrajú sa dodnes.

V prvej polovici 20. storočia nastáva na Slovensku veľký rozvoj dychovej hudby. Vzniká nielen veľa dedinských dychových kapiel, ale aj veľkých dychových orchestrov v rôznych robotníckych spolkoch, napr. v Prešove, Košiciach, Žiline, Trenčíne a inde. So vznikom nových závodov a podnikov vznikajú aj dychové hudby, napr. v Dubnici, Považskej Bystrici, Baťovanoch, Partizánskom, Starej Turej a pod. Umelecká úroveň dychových súborov a orchestrov značne narastá.

Počas 2. svetovej vojny, a najmä po jej skončení, má zásadný význam pre rozvoj dychovej hudby na Slovensku Karol Pádivý. Tento významný hudobný skladateľ, upravovateľ a organizátor dychovkárskeho života na Slovensku sa zaslúžil o vydávanie notového materiálu pôvodných slovenských skladieb pre dychové orchestre. Taktiež bol neúnavným organizátorom rôznych súťaží, festivalov a prehliadok dychových hudieb, napísal tiež priekopnícke dielo európskeho významu - školu inštrumentácie pre dychové hudby. V prvom rade bol však vynikajúcim skladateľom svojej doby. Jeho skladby interpretovali všetky dychové hudby v Československu, sú kvalitné a dodnes hrané väčšinou dychových hudieb. Karol Pádivý žil v Trenčíne, zomrel v roku 1965.

Ďalšími významnými skladateľmi na Slovensku po 2. svetovej vojne v tomto žánri boli: Ján Pöschl, Zdenek Cón, Karol Valečka, Andrej Lieskovský, Gejza Dusík a iní a v súčasnosti sú to Izidor Glórik, Gejza Príbel, Anton Petrik, Adam Hudec a ďalší.

Koncom 60-tych a začiatkom 70-tych rokov sa stali veľmi populárne ľudové dychové hudby malého obsadenia. Interpretovali úpravy ľudových piesní najmä západného Slovenska a priniesli do dychovej hudby nový prvok - spev. Boli to najmä dychové hudby Drietomanka, Nemšovanka, Vajnoranka, dychové hudby z Červeníka, Topoľčianok, Dolnej Súče, Kubry, Cífera a iné. Aj keď ľudové piesne v ich podaní mali často znaky amaterizmu, ovplyvnili ďalší vývoj dychovej hudby v celom Československu a na ich základoch stavali aj profesionálne kapely Moravanka a Malokarpatská kapela.

Dychový súbor Malokarpatská kapela vznikol v roku 1975 a stal sa vďaka svojmu štýlu a kvalite interpretácie akýmsi prototypom súčasnej slovenskej dychovej hudby malého obsadenia. Tento súbor sa skladal z profesionálnych hudobníkov Slovenskej filharmónie a Symfonického orchestra Československého rozhlasu v Bratislave. Jej umeleckým vedúcim je hudobný skladateľ Adam Hudec. Malokarpatská kapela nahrála za 13 rokov svojej existencie 13 dlhohrajúcich platní, účinkovala vo viac ako 100 televíznych programoch Československej televízie, jej nahrávky sa denne ozývajú v rozhlase. Súbor uskutočnil stovky koncertov v celom Československu a taktiež aj v zahraničí, napr. v Rakúsku, NSR, NDR, Sovietskom zväze, Poľsku a inde. Viackrát účinkovala v programoch televízie NDR (napr. Musikanten sind da), ako aj vo svetoznámom programe Karla Moika - Musikantenstadl vo Viedenskej televízii.

Samozrejme, popri Malokarpatskej kapele pôsobí na Slovensku viac ako 500 dychových súborov a orchestrov. Z toho je 10 profesionálnych (pováčšine sa jedná o vojenské dychové hudby) a viaceré poloprofesionálne dychové súbory. Najlepšie amatérske veľké dychové orchestre sú v slovenských mestách Dubnica n/Váhom, Žilina, Trenčín, Humenné, Košice, Partizánske, Prievidza, malé amatérske dychové hudby sú najlepšie v Prievidzi, Uníne, Partizánskom, Košiciach, Trenčíne, Bardejove, Starej Turej a inde. Detské a mládežnícke dychové hudby a orchestre dosahujú najlepších výsledkov v mestách Košice, Nová Dubnica, Považská Bystrica, Bratislava a inde. V roku 1987 sa stal Dychový orchester mladých mesta Košíc v belgickom Meerpelte najlepším mládežníckym dychovým orchestrom v Európe. Jeho dirigentom je Jirko Novotný.

Na Slovensku sú pravidelné okresné, krajské a celoslovenské súťaže a festivaly. Každé 3 roky sa koná celoslovenský festival veľkých dychových orchestrov v Trenčíne, tzv. Pádivého Trenčín, malé dychové hudby majú svoj celoslovenský festival každé 3 roky v Lednických Rovniach, detské a mládežnícke dychové hudby súťažia každé 2 roky v Poprade, ocenené súbory a orchestre z týchto festivalov pravidelne reprezentujú slovenskú dychovú hudbu aj na zahraničných pódioch a festivaloch (napr. v Holandsku, Belgicku, Francúzsku, NDR a inde). Popri týchto súťažných festivaloch je každoročne usporadúvaný nesúťažný festival v Bratislave - Bratislavské slávnosti dychových hudieb. Na týchto slávnostiach sa prezentujú dychové hudby všetkých kategórií z celého Československa, ako aj zo zahraničia.

Za 150 rokov sa dychová hudba stala neoddeliteľnou súčasťou hudobnej kultúry na Slovensku. Dychová hudba ako najvšestrannejší žánr zábavnej hudby (dychové súbory účinkujú na každom kultúrno-spoločenskom podujatí, hrajú za každého počasia), má všetky predpoklady na to, aby sa ďalej rozvíjala, dosahovala ďalšie úspechy a tak nadväzovala na 150-ročnú tradíciu tohto žánru na Slovensku.

150 rokov dychovej hudby na Slovensku

Mgr. Adam Hudec, hudobný skladateľ, čestný predseda ZDHS, 1988

Dychová hudba v Československu má dlhoročnú tradíciu. O českej dychovej hudbe sa toho vie vo svete dosť, ale skutočnosť, že aj dychová hudba v druhej časti Československa na Slovensku má podobný vývoj a históriu, sa vie už podstatne menej. Rok 1988 bol pre dychovú hudbu Slovenska významný - oslavovali sme 150 rokov existencie dychovej hudby na Slovensku.

Počas týchto 150 rokov prešla dychová hudba Slovenska zložitú, často neľahkú cestu, no vždy v minulosti dokazovala, a aj v súčasnosti dokazuje svoje opodstatnenie a potrebnosť tohto žánru. Častokrát si to ani neuvedomujeme, že nás dychová hudba sprevádza prakticky po celý život, každý deň od rána do večera, či ju máme radi, alebo je nám ľahostajná. Aj keď v dnešnej prevahe populárnej hudby je tzv. menšinovým žánrom, jej obľuba najmä medzi strednou a staršou generáciou je značná.

Podľa najnovších výskumov bola založená prvá dychová hudba na Slovensku v roku 1838 v Hronci pri Podbrezovej (na strednom Slovensku). Táto hudba mala 12 členov - robotníkov miestnych železiarní. V roku 1840, keď sa vedenie železiarní presťahovalo do Podbrezovej, presťahovala sa tam aj hudba a odvtedy tu existuje nepretržite aj dychový orchester, ktorý si stále udržuje dobrú kvalitu a dosahuje dobré výsledky.

Samozrejme, že už dávno pred vznikom tejto prvej dychovej hudby existovali v Hornom Uhorsku (dnešné Slovensko) určité formy dychovej hudby - lepšie povedané - interpretácie hudby na dychové nástroje. V svetoznámych banických mestách, kde sa ťažilo zlato a striebro, napr. v Banskej Štiavnici, Kremnici a inde, boli už v stredoveku zoskupenia mestských trubačov, tzv. turnerov. V Bratislave boli mestskí trubači známi už v roku 1358, prvé zmienky o existencii turnerov v Banskej Štiavnici sú z roku 1365, v Kremnici z roku 1441.

Mestskí trubači pôsobili aj v iných mestách dnešného Slovenska, napr. v Trnave, Banskej Bystrici, Levoči, Bardejove a inde. Títo mestskí turneri účinkovali viac ako 500 rokov na mestských vežiach, v chrámoch a zámkoch, ale aj na ľudových podujatiach, svadbách, pohreboch atď. V 19. storočí sa z mestských trubačov začínajú formovať väčšie zoskupenia, ktoré postupne prerastajú v dychové hudby (napr. banické, dedinské, závodné, požiarňické), neskôr vo väčšie orchestre (vojenské, mestské a pod.). Dôkazom spomínaného je aj príklad vzniku dychovej hudby v Kremnici, ktorej prvými členmi boli práve mestskí trubači.

Druhým dôležitým podnetom pre vznik amatérskych dychových hudieb na Slovensku bol rozvoj vojenských dychových hudieb pri rôznych peších plukoch vtedajšej c. k. armády v druhej polovici 19. storočia. Tieto vojenské dychové hudby vznikali a koncertovali v miestach svojich posádok, najmä v Bratislave, Košiciach, Komárne (kde bol kapelníkom Franz Lehár st.), ďalej v Lučenci, kde bol kapelníkom od r. 1889 známy skladateľ operiet Franz Lehár ml. - mimochodom ako 19-ročný bol najmladším vojenským kapelníkom c. k. armády. Vojenské hudby pôsobili aj v Trenčíne, Prešove, Banskej Bystrici a v iných mestách. Známymi vojenskými kapelníkmi toho obdobia boli Karel Komzák starší a mladší, Jozef Obruča a iní. Promenádné koncerty vojenských hudieb (ktoré mali vtedy obsadenie dychové aj sláčikové), si získali v mestách veľkú popularitu a boli neoddeliteľnou súčasťou hudobného života toho - ktorého mesta. Keďže vtedy neexistovali žiadne rádiá, televízory a gramofóny, bol to prakticky jediný spôsob, ktorým sa pospolitý ľud stretával s dielami skladateľov vážnej hudby. Na promenádnych koncertoch interpretovali vojenské hudby zmes transkripcie diel svetoznámych autorov, napr. G. Verdiho, G. Bizeta, A. Dvořáka, B. Smetanu a mnohých ďalších.

Druhý najstarší dychový orchester na Slovensku vznikol v roku 1841 pri Banskej Štiavnici ako banická kapela. Hrali v nej baníci a banskí úradníci, mestskí trubači a aj odchovanci rakúskych vojenských kapiel. Ďalšie dychové hudby vznikajú postupne v Modre (1843), v Dobrej Vode pri Trnave (1852), v Dolnej Súči (1853), v Krakovanoch (1854), v Dubnici (1855), ďalej v Chynoranoch, Hrnčiarovciach, Kremnici, Červeníku, Vajnorochoch, v Drietome, vo Vyhniciach atď. Celkovo vzniklo v 19. storočí na území Slovenska až 56 dychových hudieb. K tomu ešte jedna poznámka: Vo svete sa všeobecne traduje, že dychová hudba má najbohatšiu tradíciu v Čechách. Je to pravda len čiastočne, pretože už pred vznikom slávnej Kolínskej dychovky, ktorú založil v roku 1872 známy skladateľ a kapelník František Kmoch, na území Slovenska pôsobilo už 20 dychových hudieb.

Samozrejme, že česká dychová hudba mala veľký vplyv na rozvoj dychovej hudby na Slovensku. Mnohí kapel-

tanec.

Mám dojem, že poslednú menovanú skladbu dirigoval sám osobne počas jeho poslednej návštevy festivalu Kmochoch Kolín. Mnohé názvy skladieb si už nepamätám, ale chcel by som vyzdvihnúť jeho zmesi národných piesní. Sú krásne a kedysi sa hrávali na rôznych súťažiach v celej republike. Veľmi významnou skladbou je aj Predohra k slávnosti. To už je dielo širšej kompozičnej plochy, skutočne vážna muzika.

A.H.: Majstre, Vaše spomienky určite zaujmú priaznivcov dychovky a hudobníkov na Slovensku. V ich mene Vám prajem ešte veľa krásnych chvíľ s dychovou hudbou a veľa zážitkov, o ktoré sa s nami určite zase niekedy podelite.

J.P.: Som rád, že som sa s Vami stretol. Teší ma tiež, že som mal dnes možnosť vypočuť si orchester z Partizánskeho, ktorý sa ukázal byť znamenitým telesom. Úprimne Vám blahoželám a prajem slovenským dychovkám úspešný rozvoj. Teším sa na opätovné stretnutie s Vami a srdečne pozdravujem všetkých kapelníkov na Slovensku.

Za dirigentským pultom vedľa Karola Pádivého stojí Jindřich Praveček, hudobný skladateľ.

Štvrtstoročie od úmrtia Karola Pádivého 10.9. 1908 - 25.9. 1965

Mgr. Adam Hudec, hudobný skladateľ, čestný predseda ZDHS, 1990

Najvýznamnejší slovenský hudobný skladateľ, dirigent, hudobný teoretik a pedagóg v oblasti dychovej hudby Karol Pádivý sa narodil 10. 9. 1908 v Dolnej Cerekvi pri Jihlave. Jeho otec bol kapelníkom 8-člennej dych. hudby vo svojom rodisku, takže už v detstve sa jemu ako aj jeho súrodencom dostáva hudobného vzdelania. Učí sa hrať na husle a po skončení meštianskej školy sa v rokoch 1923 - 1925 vo Vojenskej hudobnej škole v Jihlave zdokonaľuje v hre na husle a baskrídlovku. Ako 17-ročný odchádza do rumunského mesta Sibiu (Sibiu). 3-ročné pôsobenie v tomto meste má naňho značný vplyv. Stretáva sa tam s významným slovenským skladateľom Jánom Levoslavom Bellom (1843 - 1936), autorom prvej slovenskej opery Kováč Wieland. J.L.Bella dal Karolovi Pádivému základy kompozície a zdokonaľoval ho v hre na husliach. Toto vyše jednoročné obdobie (až do odchodu J.L.Bellu domov) malo na mladého Pádivého veľký vplyv. Po odchode J.L.Bellu zo Sibiu si prehľbuje svoje vedomosti u prof. Gierlicha - Bellovho žiaka, najmä v oblasti kompozície a hudobných foriem. K tomuto obdobiu sa Pádivý neskôr vracia vo svojej tvorbe (pochod Spomienka na Sibiu, Rumunské tance Sarba, Hora a iné).

Ako 21-ročný sa vracia do vlasti, do Trenčína, aby doslúžil základnú vojenskú službu. Dva roky pôsobí ako hudobník vo vojenskej hudbe v Trenčíne, kde sa po jej ukončení (v roku 1931) aj natrvalo usadil. Toto obdobie má preňho rozhodujúci vplyv, zoznamuje sa s hudobným životom Trenčína a jeho okolia, s jeho bohatou hudobnou tradíciou, so slovenským folklórom. Aj keď K. Pádivý nie je pôvodom zo Slovenska, za 36 rokov pôsobenia na Slovensku sa dokonale zžil so slovenským prostredím, svojou tvorbou dal jasne najavo svoj vzťah k Slovensku. Celý svoj aktívny hudobný život (od 21. roku svojho života až do smrti) pôsobil na Slovensku, všetok svoj um a sily venoval rozvoju dychovej hudby na Slovensku, preto ho právom považujeme za najvýznamnejšieho slovenského skladateľa v oblasti dychovej hudby.

V roku 1930 (31) po ukončení vojenskej služby, začína K. Pádivý pôsobiť ako dirigent dychovej hudby súkenárskeho závodu Tiberghien Fils (neskôr Merina) v Trenčíne. Rozšíril počet členov dychovky až na 50, orchester podstatne omladil a nasadil kvalitatívne oveľa vyššiu latku, ako bolo dovtedy zvykom. Počas niekoľkých rokov sa tento orchester kvalitatívne vypracoval na veľké reprezentačné teleso, patriace medzi najlepšie svojho druhu na Slovensku. Z prevádzkových dôvodov sa tento veľký orchester na určitý čas rozdelil do dvoch menších orchestrov. Tzv. Hasičskú hudbu viedol K. Pádivý, mala 16 členov a hrali v nej o.i. aj Pavol Stopka, známy kapelník neskôr veľmi populárnej Drietomanky, ako aj Ján Ďuras, neskorší kapelník dych. orchestra Meriny. Druhý orchester bola tzv. Súkenárska hudba, viedol ju Oldřich Mikula. Tieto hudby viedli medzi sebou konkurenčný boj, čo smerovalo v roku 1939 k rozpadu oboch orchestrov. Po dvoch rokoch stagnácie v roku 1941 opäť vzniká veľký orchester, jediný v trenčianskom okrese. Počas Slovenského štátu orchester neúčinkoval. K. Pádivý už počas okupácie zinscenoval československú a sovietskú štátnu hymnu pre svoj orchester. Po ukončení vojny vyvíja orchester už pod názvom podniku Merina bohatú koncertnú činnosť, nechýba na žiadnej významnejšej kultúrno - politickej akcii podniku i mesta. Členovia orchestra sa dokonca zúčastňujú budovania Trate družby ako robotníci. Neskôr odchádza K. Pádivý z Trenčína a dych. hudbu Merina v roku 1947 preberá ako dirigent bývalý hráč orchestra Ján Ďuras, ktorý ju vedie až do roku 1956. Karol Pádivý odchádza do Martina, kde pôsobí ako hudobný referent Matice slovenskej. Pre slovenskú hudobnú kultúru je najdôležitejšie desaťročné pôsobenie K. Pádivého v Osvetovom ústave v Bratislave (spočiatku v Slovenskom ústredí ľudovej umeleckej tvorivosti -SÚEUT), kde sa vo funkcii odborového pracovníka, neskôr vedúceho hudobného oddelenia, zaslúžil o najväčší rozmach dychovej hudby vo všetkých oblastiach Slovenska. Bolo a je len veľmi málo takých obetavých pracovníkov v oblasti dychovej hudby na Slovensku, akým bol Karol Pádivý. Vôľa, energia a vytrvalosť - popri dokonalej znalosti problematiky - to sú hlavné znaky práce tohto skromného umelca - zostanú navždy obdivuhodné a nasledovateľné. I napriek všetkým úspechom a všeobecnej úcte, ktorú požíval, bol typom človeka, ktorý sa nikdy neuspokojil s dosiahnutým. Dokresľuje to aj skutočnosť, že ako 53-ročný (!) absolvoval diaľkovo štúdium kompozície na bratislavskom Konzervatóriu. Svoje skladby donekonečna prehrával a overoval najmä v Posádkovej hudbe Trenčín, vylepšoval ich, a keď už ich hrala celá republika vyšli aj tlačou. Bol na

seba, na svoju kompozičnú a inštrumentálnu prácu veľmi náročný. Vždy sa snažil nachádzať nové výrazové prostriedky, niektoré jeho skladby preto poznáme v dvoch alebo troch úpravách. Od roku 1962 pôsobil ako pedagóg na LŠU v Trenčíne a od roku 1964 ako vedúci oddelenia LUT v Dome kultúry a vzdelávania v Trenčíne, až do svojej predčasnej smrti 25. 9. 1965. Telesné pozostatky K. Pádivého boli uložené dňa 30. 9. 1965 na trenčianskom cintoríne, za účasti množstva hudobníkov zo Slovenska, ale aj z Čiech a Moravy.

Karol Pádivý svojim dielom položil základný kameň slovenskej dychovej hudby. Jeho priekopnícka skladateľská práca v oblasti inštruktívnej literatúry, platná dodnes, a množstvo skladieb (určite viac ako polovica) je hraná a bude hraná aj v budúcnosti pre svoju nápaditosť, invenciu, skvelú inštrumentáciu a nadčasovosť. Dielo K. Pádivého zostane navždy súčasťou slovenskej hudobnej kultúry.

Keďže dodnes nevyšla na Slovensku monografia alebo iná publikácia o živote, tvorbe a význame tohto nášho najvýznamnejšieho hudobného skladateľa tohto žánru (čo je veľký dlh slovenských muzikológov voči K. Pádivému), pokúsil som sa zozbierať existujúce materiály o jeho živote a tvorbe. Dodnes neexistuje žiaden ucelený zoznam jeho skladieb, preto som sa podujal z mnohých, často protirečivých podkladov, zostaviť chronologický zoznam jeho skladieb (pozri článok „Skladby Karola Pádivého“).

V roku 1990, 25 rokov od úmrtia Karola Pádivého sa konal XVIII. ročník Pádivého Trenčína. Na fotografii je orchester ZDA Partizánske, víťaz tohto ročníka.